

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการสำรวจเชิงวิเคราะห์ความต้องการของชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มจังหวัดปราจีนบุรี นครนายก และสระแก้ว ได้ใช้ข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการศึกษา รวบรวมจากเอกสาร ตำราและเว็บไซต์ สามารถสรุปออกเป็นหัวข้อได้ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดปราจีนบุรี
2. ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพของจังหวัดปราจีนบุรี
3. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดปราจีนบุรี
4. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดนครนายก
5. ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพของจังหวัดนครนายก
6. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดนครนายก
7. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดสระแก้ว
8. ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพของจังหวัดสระแก้ว
9. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสระแก้ว
10. นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ.2551-2553)

2.1 ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดปราจีนบุรี *

2.1.1 ที่ตั้ง/อาณาเขต

ตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย อยู่ระหว่างละติจูดที่ 13 องศา 39 ลิปดา ถึงละติจูดที่ 14 องศา 27 ลิปดาเหนือ และเส้นลองจิจูดที่ 101 องศา 90 ลิปดา ถึงลองจิจูดที่ 102 องศา 07 ลิปดาตะวันออกห่างจากกรุงเทพมหานคร 136 กิโลเมตร ตามทางหลวงหมายเลข 33 , 305 ใช้เวลาเดินทางเพียง 1.30 ชั่วโมงเป็นจุดเชื่อมโยงการคมนาคมจากกรุงเทพมหานคร ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเทศกัมพูชา ในรัศมี 100 กว่ากิโลเมตร และมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

— ทิศเหนือ	ติดกับจังหวัดนครราชสีมา
— ทิศตะวันออก	ติดกับจังหวัดสระแก้ว
— ทิศตะวันตก	ติดกับจังหวัดนครนายก
— ทิศใต้	ติดกับจังหวัดฉะเชิงเทรา

* ที่มา : สำนักงานจังหวัดปราจีนบุรี

2.1.4 ประชากร

ณ ตุลาคม 2551 จังหวัดปราจีนบุรี มีประชากรทั้งสิ้น 458,814 คน เป็นชาย 227,886 คน เป็นหญิง 230,928 คน เมื่อพิจารณาจากการกระจายตัวของกิจกรรม พบว่าการที่จังหวัดมีโรงงานอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมากในเขตอำเภอกบินทร์บุรี อำเภอเมือง และอำเภอศรีมหาโพธิ์ทำให้มีประชากรมาอาศัยอยู่รวมกันในพื้นที่ดังกล่าวจำนวนมากกว่าในบริเวณอื่น ๆ ของจังหวัด

บริเวณที่มีประชากรอาศัยอยู่มากที่สุด คือ อำเภอกบินทร์บุรี มีจำนวน 138,263 คน คิดเป็นร้อยละ 30 ของประชากรทั้งจังหวัด รองลงมาคือ อำเภอเมือง มีจำนวน 107,424 คน และอำเภอศรีมหาโพธิ์จำนวน 61,568 คน ส่วนบริเวณที่มีประชากรอยู่อาศัยน้อยที่สุด คือ อำเภอศรีมโหสถ มีประชากรอาศัยอยู่เพียง 18,223 คน คิดเป็นร้อยละ 3.98 ของประชากรทั้งจังหวัด

พื้นที่อำเภอนอกเขตเทศบาล มีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 96.52 คนต่อตารางกิโลเมตร อำเภอที่มีประชากรรวมกันหนาแน่นมากที่สุด คือ อำเภอเมือง คิดเป็น 196.07 คนต่อตารางกิโลเมตร รองลงมาได้แก่ อำเภอศรีมหาโพธิ์ คิดเป็น 139.82 คนต่อตารางกิโลเมตร และอำเภอกบินทร์บุรี คิดเป็น 98.14 คนต่อตารางกิโลเมตร ส่วนอำเภอที่มีความหนาแน่นของประชากรน้อยที่สุด คืออำเภอนาดี คิดเป็น 35.56 คนต่อตารางกิโลเมตร

ตารางที่ 2.1 แสดงจำนวนพื้นที่และประชากรของจังหวัดปราจีนบุรี

อำเภอ	จำนวนพื้นที่ (ตร.กม.)	จำนวนประชากร (คน)			ความหนาแน่น ของประชากร (คน/ตร.กม.)
		ชาย	หญิง	รวม	
อ.เมือง	426.76	43,250	40,432	83,682	196.07
อ.กบินทร์บุรี	1290.55	62,792	63,866	126,658	98.14
อ.นาดี	1176.09	20,855	20,968	41,823	35.56
อ.ประจันตคาม	902.05	23,618	24,649	48,267	53.51
อ.ศรีมหาโพธิ์	392.99	26,994	27,955	54,949	139.82
อ.ศรีมโหสถ	125.48	5,943	6,236	12,179	97.06
อ.บ้านสร้าง	345.22	13,785	14,085	27,870	80.73
รวมทั้งสิ้น	4,753.42	197,237	198,191	395,428	96.52

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดปราจีนบุรี

2.1.5 เขตการปกครอง

แบ่งออกเป็น 7 อำเภอ 64 ตำบล 708 หมู่บ้าน 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) 13 เทศบาล 56 องค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.) และ 144,564 ครัวเรือน

ตารางที่ 2.2 แสดงการแบ่งเขตการปกครองของจังหวัดปราจีนบุรี (ข้อมูล ณ มิถุนายน 2551)

อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ครัวเรือน	อบจ.	เทศบาล	อบต.
เมืองปราจีนบุรี	12	144	37,244	1	3	11
กบินทร์บุรี	14	193	46,594	-	3	14
ประจันตคาม	9	106	15,315	-	2	8
ศรีมหาโพธิ์	10	90	28,283	-	2	7
บ้านสร้าง	9	88	9,013	-	1	7
นาดี	6	63	15,665	-	1	6
ศรีมโหสถ	4	24	5,418	-	1	3
รวม	64	708	157,532	1	13	56

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดปราจีนบุรี

2.1.6 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรป่าไม้

พื้นที่ป่าส่วนใหญ่เป็นป่าดิบ ป่าแดง และป่าเบญจพรรณ พันธุ์ไม้สำคัญ ได้แก่ ไม้ตะเคียน ไม้ยาง ไม้มะค่าโมง ไม้เต็ง ไม้รัง ไม้พะยอม ไม้แดง ไม้ประดู่ ไม้ตะแบก ไม้พะยุง และไม้ชิงชัน เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีไม้ไผ่ ที่สามารถทำรายได้ให้กับจังหวัดในการผลิตหัตถกรรมส่งออกทั้งในประเทศและต่างประเทศ พื้นที่ป่าไม้ ครอบคลุมพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอนาดี อำเภอกบินทร์บุรี และอำเภอประจันตคาม รวมมีพื้นที่ป่าไม้เนื้อที่ประมาณ 1,327,718.75 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 44.61 เมื่อเทียบกับพื้นที่จังหวัด

สถานการณ์ป่าไม้ของจังหวัด พบว่าถูกทำลายเนื่องจากการบุกรุกเข้าไปหาที่ทำกินในป่าสงวนแห่งชาติ การลักลอบตัดแปรรูปไม้ โดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่างๆ ของจังหวัดปราจีนบุรีอย่างมาก การขาดปัจจัยธรรมชาติที่จะรักษาความชุ่มชื้นของพื้นดิน และชะลอการไหลบ่าของน้ำในช่วงฤดูฝนที่มีปริมาณน้ำมาก มีผลทำให้ปริมาณน้ำไม่สม่ำเสมอตลอดปี ในฤดูฝนน้ำจะไหลบ่าอย่างรวดเร็ว ชะล้างหน้าดินไปด้วย ทำให้คุณภาพดินเลวลง ทำให้พื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกมีน้อย และในฤดูแล้งพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดค่อนข้างแห้งแล้ง ขาดแคลนน้ำ ทั้งนี้จึงมีโครงการพัฒนาป่าไม้ในหลายรูปแบบ ซึ่งโครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้ว อาทิ การปลูกสร้างสวนป่า ป่าทดแทน ป่าชุมชนโครงการจัดสรรที่ดินให้ประชาชนอยู่อาศัยและทำกิน

ทรัพยากรแร่ธาตุ

มีเหมืองแร่ประทานบัตรทำเหมืองหินอุตสาหกรรม จำนวน 10 แปลง มีปริมาณสำรองอุตสาหกรรม 10 แปลง ปริมาณ 116.75 ล้านเมตริกตัน ในพื้นที่ 2,185 ไร่ และมีผู้ได้รับใบอนุญาตและประกอบกิจการโม่หิน 2 ราย ได้แก่ โรงโม่หินบริษัทปราจีนบุรีเหมืองหิน จำกัด และ บริษัท ผ.เพิ่มพูน จำกัด ที่อำเภอภินทรบุรี

ชนิดแร่ที่สำคัญที่พบ ได้แก่ หินปูน ทองแดง บอลเคลย์ และดินขาว หินปูนถือว่าเป็นแร่ที่มีประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ดินขาวเป็นแร่ที่มีปริมาณการทำมากที่สุดของจังหวัด สามารถนำมาใช้เป็นส่วนผสมในอุตสาหกรรมทนไฟ กระเบื้อง เครื่องถ้วยชาม ผลิตภัณฑ์เซรามิก ทำอิฐ และปุ๋ยเคมี บอลเคลย์จะนำมาใช้ในอุตสาหกรรมทำเครื่องปั้นดินเผาและเป็นส่วนผสมของอิฐทนไฟได้กระจายอยู่ทั่วไปในอำเภอต่าง ๆ

ทรัพยากรน้ำ

จังหวัดปราจีนบุรีตั้งอยู่ใกล้ฝั่งทะเลตะวันออกของอ่าวไทย จึงได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ที่พัดพาไอน้ำจากอ่าวไทยปะทะภูเขาทางเหนือของจังหวัดลอยตัวตกมาเป็นฝนและได้รับอิทธิพลจากพายุโซนร้อนปีละ 2-3 ลูก ทำให้ปริมาณน้ำฝนมีค่อนข้างมาก เหมาะแก่การกสิกรรม จังหวัดมีแหล่งน้ำตามธรรมชาติที่สำคัญ คือ แม่น้ำปราจีนบุรี ซึ่งเกิดจากการรวมตัวของแควพระปรังและแควหนุมาน บริเวณอำเภอภินทรบุรี และคลองประจันตคาม บริเวณอำเภอเมืองปราจีนบุรี และไหลรวมกับแม่น้ำนครนายก เป็นแม่น้ำบางปะกง มีความยาวประมาณ 68 กิโลเมตร

ทรัพยากรดิน

จังหวัดปราจีนบุรี มีกลุ่มดินที่อุดมสมบูรณ์ คือ กลุ่มดินนา เหมาะสมกับการปลูกข้าวและไม้ผล กลุ่มดินไร่ ที่มีความอุดมสมบูรณ์น้อยกว่าดินนา เหมาะสมกับการปลูกพืชไร่ เช่น ข้าวโพด มันสำปะหลังและพืชไร่อื่น จากลักษณะดินดังกล่าวจึงมีความเหมาะสมกับการทำนา ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น และพืชไร่

ปัญหาการใช้ที่ดินในบางอำเภอ มีศักยภาพของดินที่ไม่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืช เช่น มีดินเปรี้ยวในพื้นที่อำเภอบ้านสร้าง อำเภอศรีมโหสถ และอำเภอเมือง และการเสื่อมของคุณภาพดินตลอดจนปัญหาการพังทลายของดิน ดินมีสภาพเป็นดินปนทรายของพื้นที่อำเภอเมืองปราจีนบุรี และอำเภอศรีมหาโพธิ ทำให้เกษตรกรต้องใช้จ่ายต้นทุนสูงในการปรับปรุงคุณภาพดิน

2.1.7 สภาพทางด้านเศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจโดยรวม

ในปี 2551 ผลิตภัณฑ์จังหวัดปราจีนบุรี (GPP) ราคาประจำปี 2550 จำแนกตามสาขาการผลิตมีมูลค่า 74,333 ล้านบาท ประชากรมีรายได้เฉลี่ย 167,722 บาทต่อคนต่อปี จัดอยู่ในลำดับที่ 4 ของภาคตะวันออกและลำดับที่ 11 ของประเทศ เมื่อเปรียบเทียบสาขาการผลิตต่าง ๆ จะเห็นได้ว่า

สาขาการผลิตที่มีสัดส่วนสูงปีนอันดับหนึ่งคือ สาขาอุตสาหกรรม มีมูลค่า 36,763 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 49.46 รองลงมาคือ สาขาการขนส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคล มีมูลค่า 18,127 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 24.39 และสาขาการผลิตภาคการเกษตร มีสัดส่วนเป็นอันดับที่ 3 มีมูลค่า 6,075 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 8.17

ตารางที่ 2.3 แสดงผลิตภัณฑ์จังหวัด ตามราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต จังหวัดปราจีนบุรี

สาขาการผลิต	2550* ^P (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)
ภาคเกษตร	6,075	8.17
เกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้	5,043	6.78
การประมง	1,032	1.39
ภาคนอกเกษตร	68,258	91.83
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	191	0.26
การผลิตอุตสาหกรรม	36,763	49.46
การไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา	1,217	1.64
การก่อสร้าง	899	1.21
การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน	18,127	24.39
โรงแรมและภัตตาคาร	311	0.42
การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และการคมนาคม	1,274	1.71
ตัวกลางทางการเงิน	911	1.23
บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และบริการทางธุรกิจ	1,144	1.54
การบริหารราชการแผ่นดินและการป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกันสังคมภาคบังคับ	3,292	4.43
การศึกษา	2,366	3.18
การบริการด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	907	1.22
การให้บริการชุมชน สังคม และบริการส่วนบุคคลอื่น ๆ	842	1.13
ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	13	0.02
ผลิตภัณฑ์จังหวัด	74,333	100.00
มูลค่าผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อคน (บาท)	167,722	
ประชากร (1,000 คน)	443	

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดปราจีนบุรี

การประกอบอาชีพ

ด้านการเกษตร ในปีการเพาะปลูก 2550/2551 จังหวัดปราจีนบุรี มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งสิ้น จำนวน 1,124,836 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 37.79 ของพื้นที่ทั้งหมด กระจายอยู่ในทุกอำเภอ พืชที่ปลูกมากเป็นอันดับหนึ่ง คือ ข้าว รองลงมา ได้แก่ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน สวนผลไม้ และไม้ยืนต้นที่สำคัญคือไผ่ตง มะม่วง ส้มโอ และกระท้อน

ด้านประมง ผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่จังหวัด แยกเป็นสัตว์น้ำจืดที่เลี้ยงในบ่อ จำนวน 3,905 ราย เนื้อที่ 18,893 ไร่ ผลผลิต 15,257 ตัน มูลค่า 423 ล้านบาท และเลี้ยงในกระชัง จำนวน 226 ราย เนื้อที่ 20.21 ไร่ ผลผลิต 2,871 ตัน มูลค่า 125 ล้านบาท กุ้งทะเล(กุ้งขาว) จำนวน 1,009 ราย เนื้อที่ 10,722 ไร่ ผลผลิต 10,959 ตัน มูลค่าประมาณ 734 ล้านบาท ปริมาณมีปริมาณการจับสัตว์น้ำจืดจากแหล่งธรรมชาติ จำนวน 1,394 ตัน มูลค่าประมาณ 52 ล้านบาท โดยกระจายในทุกอำเภอ ชนิดของสัตว์น้ำจากการเพาะเลี้ยงและการจับจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ กุ้งขาว ปลานิล ปลาตะเพียน ปลาสลิด ปลาชุก ปลาสร้อยกุ้งก้ามกราม กุ้งฝอย ปลาช่อน ปลาเนื้ออ่อน เป็นต้น

ด้านปศุสัตว์ จังหวัดปราจีนบุรี มีการเลี้ยงสัตว์โดยเกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพเสริมมีเลี้ยงเป็นอาชีพหลักอยู่บ้างในรายที่เลี้ยงเป็นระบบฟาร์มปิด มีการกระจายตัวอยู่ในทุกอำเภอ ระบบฟาร์มปิดมีทั้งสิ้น 518 ฟาร์ม และที่เลี้ยงมากที่สุดคือฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ ซึ่งมีถึง 299 ฟาร์ม รองลงมาคือฟาร์มเป็ดเนื้อ จำนวน 87 ฟาร์ม และฟาร์มเลี้ยงสุกร จำนวน 79 ฟาร์ม ส่วนที่เลี้ยงน้อยที่สุดคือฟาร์มโคนม อำเภอที่มีการเลี้ยงสัตว์ในระบบฟาร์มระบบปิดมากที่สุดคืออำเภอกบินทร์บุรี รองลงมาคืออำเภอสรีมหาโพธิ์ ที่มีจำนวน 188 และ 117 ฟาร์มตามลำดับ และอำเภอที่เลี้ยงน้อยที่สุดคืออำเภอบ้านสร้างที่มีเพียง 6 ฟาร์ม จำนวนสัตว์ที่เลี้ยงในฟาร์มมาตรฐาน มีทั้งสิ้น 15,996,750 ตัว ที่เลี้ยงมากที่สุดคือไก่เนื้อ จำนวน 11,025,581 ตัว รองลงมาคือไก่ไข่ จำนวน 2,542,100 ตัว ไก่พันธุ์เนื้อ จำนวน 1,220,516 ตัวและน้อยที่สุดคือ โคนม 19 ตัว อำเภอที่เลี้ยงมากที่สุดคือ กบินทร์บุรี จำนวน 5,800,096 ตัว รองลงมาคือ อำเภอสรีมหาโพธิ์ จำนวน 1,789,500 ตัว และศรีมหาโพธิ์ จำนวน 1,934,575 ตัว ส่วนอำเภอที่เลี้ยงน้อยที่สุดคืออำเภอบ้านสร้าง ที่มีเพียง 308,000 ตัว เลี้ยงสัตว์ในเกษตรกรรายย่อย มีผู้นิยมเลี้ยงมากที่สุดคือ ไก่พื้นเมือง จำนวน 11,378 ราย รองลงมา คือ ไก่เนื้อ 3,356 ราย กระบือ 1,107 ราย และที่น้อยที่สุดจำนวน 24 ราย

ด้านอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์จังหวัดปราจีนบุรี ตามราคาประจำปี 2550 จำแนกตามสาขาการผลิต มีมูลค่าเท่ากับ 74,333 ล้านบาท และมูลค่าผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อคน มีมูลค่าเท่ากับ 167,722 บาท โดยมีจำนวนสัดส่วนการลงทุนและจำนวนผู้ถูกจ้างงานจำแนกตามชนิดอุตสาหกรรมได้ดัง ตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4 แสดงจำนวนโรงงาน แรงงาน เงินลงทุน แยกตามประเภทอุตสาหกรรม ของจังหวัด
ปราจีนบุรี ปี 2551

ที่	รายการ	จำนวน	สัดส่วน	เงินลงทุน (ลบ.)	สัดส่วน	แรงงาน (คน)	สัดส่วน
1	อุตสาหกรรมกระดาษ	79	10.55	1,160	0.76	1,025	1.20
2	อุตสาหกรรมอาหาร	60	8.01	1,964	1.29	5,308	6.23
3	อุตสาหกรรมเครื่องคั้ม	6	0.80	850	0.56	1,260	1.48
4	อุตสาหกรรมสิ่งทอ	33	4.41	13,335	8.77	8,215	9.65
5	อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย	19	2.54	1,834	1.21	8,128	9.55
6	อุตสาหกรรมเครื่องหนัง	20	2.67	2,263	1.49	5,278	6.20
7	อุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์ จากไม้	24	3.20	1,670	1.10	1,043	1.22
8	อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์และ เครื่องเรือน	20	2.67	404	0.27	1,808	2.12
9	อุตสาหกรรมกระดาษและ ผลิตภัณฑ์จากกระดาษ	20	2.67	41,065	27.00	2,504	2.94
10	อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์	4	0.53	442	0.29	637	0.75
11	อุตสาหกรรมเคมี	16	2.14	1,442	0.95	685	0.80
12	อุตสาหกรรมปิโตรเคมีและ ผลิตภัณฑ์	9	1.20	209	0.14	128	0.15
13	อุตสาหกรรมยาง	10	1.34	2,347	1.54	2,103	2.47
14	อุตสาหกรรมพลาสติก	49	6.54	5,439	3.58	3,979	4.67
15	อุตสาหกรรมโลหะ	45	6.01	586	0.39	622	0.73
16	อุตสาหกรรมโลหะ	16	2.14	1,289	0.85	806	0.95
17	อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ	44	5.87	2,640	1.74	4,291	5.04
18	อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล	27	3.60	9,598	6.31	11,284	13.25
19	อุตสาหกรรมไฟฟ้า	39	5.21	33,169	21.81	16,676	19.58
20	อุตสาหกรรมขนส่ง	41	5.47	12,796	8.41	3,511	4.12
21	อุตสาหกรรมอื่น ๆ	168	22.43	17,580	11.56	5,862	6.88
	รวม	749	100.00	152,082	100.00	85,153	100.00

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดปราจีนบุรี ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2551

ด้านการท่องเที่ยว จังหวัดปราจีนบุรี เป็นดินแดนที่มีความเจริญรุ่งเรืองมาตั้งแต่สมัยทวารวดี จนถึงสมัยลพบุรีประมาณ 800 ปีก่อน ปรากฏหลักฐานเป็นซากเมืองโบราณที่เรียกว่า “เมืองศรีมโหสถ” ที่ตำบลโคกปี่ อำเภอสรีมโหสถ และทางด้านทิศตะวันออก ของเมืองศรีมโหสถ ที่บริเวณบ้านโคกขวาง อำเภอสรีมหาโพธิ์มีชุมชนโบราณมีอายุร่วมสมัยเดียวกันกับเมืองศรีมโหสถ อีกด้วย บริเวณซากเมืองโบราณเหล่านี้มีซากโบราณสถานซึ่งใช้ประกอบพิธีกรรมศาสนิกกิจและโบราณวัตถุ ได้แก่ พระพุทธรูป เทวรูป เครื่องปั้นดินเผา เครื่องสำริด เครื่องมือเครื่องใช้ กระจายอยู่ทั่วไป ซึ่งเหมาะแก่การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญทางธรรมชาติได้แก่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติปางสีดา และอุทยานแห่งชาติทับลาน เป็นแหล่งโอโซนอันดับที่เจ็ดของโลก ปัจจุบันองค์การสหประชาชาติได้ประกาศให้เป็นผืนป่ามรดกโลก นอกจากนี้ยังมีบริการทั่วสุขภาพของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ในปี 2550 มีนักท่องเที่ยว และนักทัศนอาจร เข้ามาเยือน จำนวน 892,174 คน

2.1.8 ด้านการศึกษา

จังหวัดปราจีนบุรี เป็นจังหวัดที่มีการจัดการเรียนการสอนหรือมีสถานศึกษาในทุกระดับตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา มีแหล่งพัฒนาความรู้และทักษะในการศึกษาสำหรับผู้ที่ไม่มีโอกาสเข้าศึกษาในระบบโรงเรียน ประชาชนชาวปราจีนบุรีจึงมีโอกาสที่จะได้รับการศึกษาในระดับสูงค่อนข้างมาก สถานศึกษาของจังหวัดปราจีนบุรี แบ่งเป็นสังกัด ดังนี้

- สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 267 แห่ง
- สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 33 แห่ง
- สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษาท้องถิ่น จำนวน 14 แห่ง
- สถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 แห่ง
- สถานศึกษาในสังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 7 แห่ง
- สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จำนวน 12 แห่ง
- สถานศึกษาในสังกัดคณะกรรมการการอุดมศึกษา จังหวัด 3 แห่ง

2.1.9 ด้านสาธารณสุข

ในปี พ.ศ.2550 จากข้อมูลของสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข จังหวัดปราจีนบุรี มีทารกเกิดจำนวน 6,006 คน เป็นชาย 3,045 คน เป็นหญิง 2,961 คน คิดเป็นอัตราเกิดเท่ากับ 13.20 ต่อประชากรพันคน และมีผู้เสียชีวิตจำนวน 2,931 คน เป็นชาย 1,674 คน เป็นหญิง 1,257 คน คิดเป็นอัตราตายเท่ากับ 6.44 ต่อประชากรพันคน อัตราเพิ่มตามธรรมชาติร้อยละ 0.68 มีจำนวนทารกอายุต่ำกว่า 1 ปี ตายทั้งสิ้น 39 คน เป็นชาย 25 คน หญิง 14

คน คิดเป็นอัตราทศกตย 6.49 ต่อการเกิดมีชีพพันคน และไม่มีมารดาตายจากการตั้งครรภ์และการคลอด

ปัจจุบันในปี 2551 จังหวัดปราจีนบุรี มีสถานบริการสาธารณสุขทั้งภาครัฐและเอกชน ดังนี้

- โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 7 แห่ง
- โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม จำนวน 1 แห่ง
- สถานพยาบาลเอกชน จำนวน 2 แห่ง ขนาด 10 เตียง 1 แห่ง และขนาด 31 เตียง จำนวน 1 แห่ง
- สถานิอนามัย จำนวน 93 แห่ง และสถานบริการสาธารณสุขชุมชน ที่ยังไม่ยกฐานะเป็นสถานิอนามัย 1 แห่ง
- คลินิกประเภทต่าง ๆ ได้แก่ คลินิกแพทย์สาขาเวชกรรมทั่วไป จำนวน 38 แห่ง
- สถานพยาบาลสาขาการพยาบาลและผดุงครรภ์ จำนวน 26 แห่ง กระจายอยู่ทุกอำเภอ
- สถานพยาบาลสาขาแผนไทย 1 แห่ง อยู่ที่อำเภอศรีมหาโพธิ์
- ร้านขายยา ได้แก่ ร้านขายยาแผนปัจจุบัน จำนวน 66 แห่ง ตั้งอยู่ในทุกอำเภอ ยกเว้น อำเภอนาคี

2.2 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพของจังหวัดปราจีนบุรี *

2.2.1 จุดแข็ง (Strength)

- 1) ท่าเลที่ตั้งเหมาะสม เป็นศูนย์กลางในด้านการคมนาคมติดต่อกับภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และสู่ชายแดนกัมพูชาสามารถเชื่อมโยงกับท่าเรือน้ำลึก สนามบินนานาชาติ แหล่งซื้อขายในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ตลาดไท ตลาดสี่มุมเมืองและจังหวัดใกล้เคียง
- 2) ภูมิศาสตร์ของพื้นที่มีระบบนิเวศที่หลากหลายทำให้สามารถประกอบอาชีพทางการเกษตรได้หลายชนิด มีผลผลิตที่มีชื่อเสียง ทั้งพืช ปศุสัตว์ และการประมง
- 3) เป็นแหล่งผลิตและพัฒนาสมุนไพรที่มีชื่อเสียงในระดับประเทศ ของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ซึ่งผู้บริโภคนิยมและเชื่อถือในคุณภาพและส่งออกต่างประเทศ
- 4) จังหวัด มีภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตร หัตถกรรม และการแพทย์แผนไทย
- 5) จังหวัดมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เป็นมรดกโลกแห่งเดียวของประเทศไทยที่มีอุทยานแห่งชาติ 3 แห่ง คือ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ทับลานและปางสีดา และมีน้ำตกมากกว่า 20

* ที่มา : สำนักงานจังหวัดปราจีนบุรี

แห่ง รวมทั้งมีโบราณสถานและแหล่งประวัติศาสตร์ที่เก่าแก่ ได้แก่ เมืองศรีมโหสถ (สมัยทวารวดี) อายุกว่า 1,000 ปี รอยพระบาทคู่ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย

- 6) ผู้บริหารระดับสูงของจังหวัด มีความมุ่งมั่นและวิสัยทัศน์ที่จะพัฒนาจังหวัด

2.2.2 จุดอ่อน (Weakness)

- 1) ขาดแหล่งน้ำขนาดกลางและขนาดใหญ่เพื่อเป็นน้ำต้นทุนในด้านการเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว
- 2) สาธารณูปโภคพื้นฐานไม่เพียงพอรองรับการขยายตัวภาคอุตสาหกรรมและการเติบโตของชุมชน
- 3) ขาดการบริหารระบบข้อมูลที่จะตอบสนองต่อปัญหาเร่งด่วนของจังหวัด
- 4) ขาดแคลนแรงงานทั้งภาคการเกษตร อุตสาหกรรมและธุรกิจบริการ ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ
- 5) กลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน/ องค์กรภาคเกษตรยังไม่เข้มแข็งในการบริหารจัดการและศักยภาพในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน
- 6) ปัญหาสภาพสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมในแหล่งชุมชนและย่านอุตสาหกรรม มลพิษทางน้ำ เสียง และอากาศ

2.2.3 โอกาส (Opportunity)

- 1) รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว สนับสนุนการพัฒนาอาชีพการเกษตร การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน
- 2) กระแสความสนใจทางด้านสุขภาพและสมุนไพรธรรมชาติของชาวไทย และชาวต่างประเทศมากขึ้น
- 3) เศรษฐกิจของประเทศไทยยังมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง
- 4) รัฐบาลมีนโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมและ SME
- 5) ปัจจุบันนักท่องเที่ยวนิยมท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมมากขึ้น

2.2.4 อุปสรรค /ภัยคุกคาม (Threats)

- 1) กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้วิถีชีวิตของคนเปลี่ยนไปขาดภูมิคุ้มกัน ในตัวเองเกิดการลอกเลียนแบบ
- 2) วัฒนธรรมต่างชาติ โครงสร้างสังคมชนบทเปลี่ยนไป สถาบันครอบครัวอ่อนแอ
- 3) การเปิดเขตการค้าเสรี ทำให้สินค้าการเกษตรมีการแข่งขันสูงขึ้น
- 4) ราคาดินค้าเกษตรและภาวะการตลาดไม่แน่นอน ยากต่อการวางแผนการผลิต
- 5) การค้าโลกมีการแข่งขันรุนแรงและมีกติกาใหม่ ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา

- 6) ภาวะทางเศรษฐกิจทำให้วิถีชีวิตของประชาชนเปลี่ยนไป
- 7) ภาวะวิกฤตเศรษฐกิจโลกส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยตกต่ำ

2.3 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดปราจีนบุรี *

2.3.1 วิสัยทัศน์จังหวัดปราจีนบุรี

"ปราจีนบุรีเป็นเมืองน่าอยู่ น่าเที่ยว น่าลงทุน ประชาชนมีความสุข"

2.3.2 เป้าประสงค์

- 1) พัฒนาคมนาคม ครอบคลุม ชุมชนและสังคม ให้เข้มแข็ง
- 2) ส่งเสริมการสร้างค่านิยมและการมีส่วนร่วมของสังคมให้อยู่เย็นเป็นสุข

ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- 3) สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ อนุรักษ์เชิงวัฒนธรรม
- 4) ส่งเสริมการอนุรักษ์ ฟื้นฟูและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

- 5) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ ระบบข้อมูลสารสนเทศ การวิจัย/

พัฒนา นวัตกรรม เทคโนโลยี

- 6) เหมาะสม รวมถึงส่งเสริมการผลิตภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม

สะอาด

2.3.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดปราจีนบุรี

ยุทธศาสตร์ที่ 1 น้อมนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนา
จังหวัดและส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมให้จังหวัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สุขภาพ
และวัฒนธรรมของประเทศไทย

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมให้จังหวัดเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์การค้าและการ
ลงทุนของภูมิภาค

ยุทธศาสตร์ที่ 4 บริหารทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพส่งเสริมการผลิตทาง
การเกษตรอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ และการบริหารงานแบบบูรณา
การอย่างมีประสิทธิภาพ

* ที่มา : สำนักงานจังหวัดปราจีนบุรี

2.3.4 กลยุทธ์การพัฒนาจังหวัดปราจีนบุรี

- 1) ปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวรวมทั้งเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว
- 2) การจัดทำปฏิทินการท่องเที่ยว
- 3) เพิ่มคุณภาพการให้บริการนักท่องเที่ยว
- 4) พัฒนากิจกรรมและการบริการเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว
- 5) ส่งเสริมกิจกรรมของสมาคมการท่องเที่ยวของจังหวัดปราจีนบุรี
- 6) สร้างพันธมิตรทางการท่องเที่ยว
- 7) ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว
- 8) ส่งเสริมผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวให้เข้มแข็ง
- 9) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านการท่องเที่ยว
- 10) ส่งเสริมระบบ E-Commerce ด้านการท่องเที่ยว

2.4 ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดนครนายก **

2.4.1 ที่ตั้ง/อาณาเขต

จังหวัดนครนายก ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของประเทศไทย ระหว่างเส้นรุ้งที่ 14 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 101 องศาตะวันออก มีระยะทางจากกรุงเทพมหานครตามถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 305 เลียบคลองรังสิตผ่านอำเภอองครักษ์ถึงจังหวัดนครนายก ระยะทาง 105 กม. มีเนื้อที่ประมาณ 2,122 ตร.กม.หรือ ประมาณ 1,326,250 ไร่ และมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ภาพที่ 2.2 แผนที่จังหวัดนครนายก

** ที่มา : สำนักงานจังหวัดนครนายก

ตารางที่ 2.5 แสดงจำนวนประชากรในพื้นที่ต่าง ๆ ของจังหวัดนครนายก

อำเภอ	จำนวนหน่วยการปกครอง ปี 2550			จำนวนราษฎร (คน) ปี 2550		
	ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาล	ชาย	หญิง	รวม
1. เมืองนครนายก	13	125	2	49,455	49,809	99,264
2. บ้านนา	7	51	1	11,973	12,685	24,658
3. องครักษ์	10	116	1	33,787	34,159	67,946
4. ปากพลี	11	116	1	28,631	29,893	58,524
รวม	41	408	5	123,846	126,546	250,392

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดนครนายก (ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2550)

2.4.5 เขตการปกครอง

จังหวัดนครนายกแบ่งเขตการปกครอง ณ วันที่ 1 กรกฎาคม 2549 ออกเป็น 4 อำเภอ 41 ตำบล 408 หมู่บ้าน 1 เทศบาลเมือง 4 เทศบาลตำบล และ 40 องค์การบริหารส่วนตำบล

มีหน่วยราชการบริหารส่วนภูมิภาค จำนวน 29 ส่วนราชการ หน่วยราชการบริหารส่วนกลางในจังหวัด 31 หน่วยงาน หน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่น 3 รูปแบบ คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาล 5 แห่งและองค์การบริหารส่วนตำบล 40 แห่ง หน่วยงานรัฐวิสาหกิจในจังหวัด 7 หน่วยงานและหน่วยงานอิสระ 2 หน่วยงาน

2.4.6 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรป่าไม้

พื้นที่ป่าไม้ในจังหวัดนครนายก มีทั้งพื้นที่ป่าที่เป็นผืนใหญ่ มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และพื้นที่ป่าห่อมเล็ก ห่อมน้อย ตามภูเขาที่มีความลาดชันค่อนข้างสูง

มีพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายทั้งหมด 421,182 ไร่ หรือ 673.89 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 31.70 ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด ข้อมูลพื้นที่ป่าจากกรมป่าไม้ เมื่อปี พ.ศ.2543 คงเหลือพื้นที่ป่าจำนวน 410,652.5 ไร่ หรือ 657.044 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 30.96 ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด ซึ่งถูกบุกรุกไปจำนวน 10,579.5 ไร่ หรือ 16.847 ตารางกิโลเมตร

ทรัพยากรแร่ธาตุ

จังหวัดนครนายก มีแร่ธาตุที่สำคัญ และพบมากในพื้นที่ต่าง ๆ ดังตารางที่ 2.6

ตารางที่ 2.6 แสดงรายการของแร่ที่มีการประทานบัตรทำเหมืองในจังหวัดนครนายก

ลำดับที่	ชื่อแร่	ท้องที่		หมายเหตุ
		ตำบล	อำเภอ	
1	แร่หินประดับชนิดหินแกรนิต	เขาพระ	เมือง	มีประทานบัตรทำเหมืองจำนวน 1 แปลง คำขอประทานบัตรจำนวน 4 แปลง
2	แร่หินประดับชนิดหินกรวดมน	สาริกา	เมือง	ไม่มีการทำเหมืองแร่ชนิดนี้ มีคำขอ ประทานบัตรจำนวน 1 แปลง
3	แร่ดินขาว	สาริกา	เมือง	ไม่มีการทำเหมืองแร่ชนิดนี้ มีคำขอ อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่จำนวน 3 แปลง
4	แร่บอลเคลย์	สาริกา	เมือง	ไม่มีการทำเหมืองแร่ชนิดนี้ มีคำขอ อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่จำนวน 3 แปลง
5	แร่เหล็ก	สาริกา	เมือง	ไม่มีการทำเหมืองแร่ชนิดนี้ มีคำขอ อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่จำนวน 2 แปลง
6	แร่ตะกั่ว	สาริกา	เมือง	ไม่มีการทำเหมืองแร่ชนิดนี้ มีคำขอ อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่จำนวน 2 แปลง
7	แร่คิกโคด (ไฟโรฟิลล์ไลท์, หินสบู่)	บ้านนา	บ้านนา	ไม่มีการทำเหมืองแร่และไม่มีคำขอ สำรวจแร่แต่อย่างใด
8	แร่หิน โรโอไลท์เพื่ออุตสาหกรรม ก่อสร้าง	หินตั้ง	เมือง	มีการขอครอบครองแร่เพื่อใช้ประโยชน์ เฉพาะ โครงการก่อสร้างเขื่อนคลองท่าด่านอัน เนื่องมาจากพระราชดำริ

ทรัพยากรน้ำ

แหล่งน้ำที่สำคัญของจังหวัดนครนายกได้แก่ แม่น้ำนครนายก มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดนครนายกในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ไหลลงมาทางทิศใต้ผ่านทางตอนบนของอำเภอเมืองนครนายกและอำเภอปากพลีแล้วไหลลงไปทางทิศตะวันตกผ่านทางตอนกลางของอำเภอเมืองนครนายกตอนล่างของอำเภอบ้านนาและไหลลงลงไปทางทิศใต้ อีกครั้งผ่านอำเภอ องครักษ์ไปบรรจบกับแม่น้ำปราจีนบุรี เป็นแม่น้ำบางปะกงที่ตำบลบางแตน อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี แม่น้ำสายนี้มีความยาวประมาณ 130 กิโลเมตร ปริมาณน้ำไหลนองสูงสุดในฤดูฝนประมาณ 300 ลูกบาศก์เมตร/วินาที ในฤดูแล้งระดับน้ำในแม่น้ำนครนายกลดลงมาก ทำให้การปลูกพืชฤดูแล้งในเขตโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครนายกซึ่งอาศัยน้ำต้นทุนจากแม่น้ำนครนายกกระทำไม่ได้ไม่เต็มที่

2.4.7 สภาพทางด้านเศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจโดยรวม

โดยภาพรวมการลงทุนภาคเอกชนของจังหวัดนครนายก ในเดือนสิงหาคม 2550 หดตัวจากช่วงเดือนเดียวกันของปีที่แล้ว เป็นผลมาจากสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศที่ยังไม่แน่นอนส่งผลให้การลงทุนภาคเอกชนลดลง โดยพิจารณาจากทุนโรงงานอุตสาหกรรมที่ได้รับการต่อทะเบียน (สะสม) ลดลงจากช่วงเดือนเดียวกันของปีที่แล้วร้อยละ 83.62 สถิติอุตสาหกรรม ในจังหวัดนครนายกที่ใช้เงินลงทุนสะสม (ปี พ.ศ. 2500 ถึง พ.ศ. 2550) มากที่สุดคือ อุตสาหกรรมอาหาร จำนวน 3,914,710,193 บาท รองลงมาคือ อุตสาหกรรมอื่น ๆ จำนวน 960,450,695 บาท และอุตสาหกรรม เครื่องจักรกล จำนวน 941,082,900 บาท ตามลำดับ

การประกอบอาชีพ

ประชากรส่วนใหญ่เป็นครัวเรือนเกษตรกรรม จำนวน 26,656 ครัวเรือน หรือเท่ากับร้อยละ 75 ทำการเกษตรเป็นอาชีพหลักได้แก่ การกสิกรรม การทำปศุสัตว์ และการประมง นอกจากนี้ประกอบอาชีพการบริการ พาณิชยกรรม รับจ้าง และอื่น ๆ โดยสรุปอาชีพสำคัญ ๆ มีดังนี้

การทำนา มีพื้นที่ทำนาทั้งหมด 612,504 ไร่ ประชากรส่วนใหญ่ทำนาหว่านผลผลิตข้าวโดยเฉลี่ยทั้งจังหวัดไร่ละ 40 ถัง บางท้องที่ผลผลิตประมาณ 20-25 ถังเท่านั้น พื้นที่นาโดยทั่วไปประสบปัญหาดินเปรี้ยวและได้ผลผลิตต่ำ

การทำสวนไม้ผล มีพื้นที่ทำสวนไม้ผลไม้ยืนต้นประมาณ 97,812 ไร่ ที่นิยมปลูกกันมากได้แก่ การทำสวนทุเรียน มะม่วง เงาะ ขนุน ส้มโอ มะปราง กระท้อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งมะปรางหวานและส้มปลอดสารพิษนับเป็นผลไม้ที่มีชื่อเสียงของจังหวัดนครนายก มีผลผลิตจากผลไม้ชนิดต่าง ๆ ผลัดเปลี่ยนกันตลอดทั้งปี ทำรายได้ให้แก่เกษตรกรได้ดีพอสมควร

การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ มีการเพาะปลูกในเขตอำเภอองครักษ์ ผู้ประกอบการประมาณ 250 ราย ในพื้นที่ประมาณ 824 ไร่ มีการเพาะกล้าไม้จำหน่ายทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่จำนวนมาก จนถือได้ว่าเป็นแหล่งเพาะกล้าไม้ดอกไม้ประดับที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย

การปศุสัตว์ จำนวนสัตว์ใหญ่ ได้แก่ โคเนื้อและกระบือ ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2551 มีการเลี้ยงเพิ่มมากขึ้น เมื่อเทียบกับปี 2550 ในเดือนเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 12.65 และ 1.58 ตามลำดับ แหล่งที่มีการเลี้ยงโคเนื้อมากที่สุดในท้องที่อำเภอเมืองนครนายก จำนวน 4,965 ตัว และเลี้ยงกระบือมากที่สุดในท้องที่อำเภอบ้านนา จำนวน 9,353 ตัว

จำนวนสัตว์เล็ก ได้แก่ สุกร แพะ แกะ มีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับปี 2550 ในเดือนเดียวกัน แหล่งที่มีการเลี้ยงสุกรมากที่สุดในท้องที่บ้านนา จำนวน 84,499 ตัว ถือว่าเป็นแหล่งการผลิตสุกรขุนที่สำคัญของจังหวัดนครนายก

จำนวนสัตว์ปีก ได้แก่ เป็ดเทศ เป็ดไข่ เป็ดเนื้อ ไก่ไข่ ไก่เนื้อ ไก่พื้นเมือง มีปริมาณเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2550 ในเดือนเดียวกัน แหล่งที่มีการเลี้ยงไก่ไข่มากที่สุดอยู่ในพื้นที่อำเภอบ้านนา จำนวน 3,214,376 ตัว

มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ทางด้านปศุสัตว์ 2550 ณ ราคาประจำปี มีมูลค่า 800,106,482.07 บาท หรือ 862,878,510.58 บาท ณ ราคาคงที่ ซึ่งไข่ไก่เป็นสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าสูงมากของจังหวัดนครนายก ณ ราคาประจำปี 2549 เป็นลำดับที่ 6 ของจังหวัด (มีมูลค่า 93 ล้านบาท) หรือเป็นลำดับที่ 8 ของสินค้ารวมที่มีมูลค่ามากของจังหวัด

การประมง สัตว์น้ำที่เกษตรกรของจังหวัดนครนายกนิยมเลี้ยง ได้แก่ ปลากินพืช เช่น ปลายี่สก, ปลานิล, ปลาตะเพียน เป็นต้น รวมทั้งมีการเลี้ยงกุ้งกุลาดำและปลาดุกบิ๊กอุย ซึ่งในเดือนสิงหาคม 2551 มูลค่าผลผลิต ปลากินพืช เพิ่มขึ้นจากช่วงเดือนเดียวกันของปีที่แล้วร้อยละ 242.83 ส่วนกุ้งทะเล ปลาดุกบิ๊กอุยลดลงร้อยละ 44.83 และ 76.87 ตามลำดับ

ปริมาณผลผลิตปลากินพืช และกุ้ง เพิ่มขึ้นจากสภาวะราคาน้ำมันที่สูงขึ้น ส่งผลต่อราคาสินค้าต่างๆเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย ประกอบกับประชาชนนิยมบริโภคปลาแทนสัตว์ชนิดอื่นซึ่งมีราคาแพงกว่า ทำให้ผู้เพาะเลี้ยงเพิ่มกำลังการผลิตสนองความต้องการตลาด ส่วนกุ้งทะเล ปลาใน เดือนสิงหาคม 2551 มูลค่าผลผลิตลดลงเนื่องจากต้นทุนการผลิตสูงขึ้น จากสภาวะราคาน้ำมันที่สูงขึ้นและภาวะเศรษฐกิจถดถอย มีผลให้อัตราการซื้อจากต่างประเทศลดลง

อุตสาหกรรม

ภาคอุตสาหกรรมในภาพรวมของเดือนสิงหาคม 2550 อยู่ในภาวะขยายตัวเมื่อเทียบกับช่วงเดือนเดียวกันของปีที่แล้ว โดยพิจารณาจากตัวชี้วัดที่สำคัญ คือ ปริมาณการใช้กระแสไฟฟ้าในภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับรายได้จากค่ากระแสไฟฟ้าภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจที่เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม จำนวนทุนจดทะเบียนของอุตสาหกรรม และจำนวนแรงงานในภาคอุตสาหกรรมนั้น เพิ่มขึ้นจากช่วงเดือนเดียวกันของปีที่แล้ว ร้อยละ 1.05, 7.91 และ 50.13 ตามลำดับ และเนื่องจากกิจกรรมในอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้นกว่าช่วงเดือนเดียวกันของปีที่แล้วส่งผลให้มีการจ้างแรงงานในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นจากช่วงเดือนเดียวกันของปีที่แล้ว

การท่องเที่ยว

ได้พิจารณาจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในจังหวัดนครนายกไตรมาสที่ 2 (ม.ค.50- มิ.ย.50) มีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เป็นคนไทยและชาวต่างชาติเข้ามาเที่ยวจำนวน 747,924 คน เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้วร้อยละ 3.47 มีสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่งในจังหวัด ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มี ธารน้ำ น้ำตกที่มีชื่อเสียง ประมาณ 16 แห่ง เช่น น้ำตกลำธาร น้ำตกนางรอง น้ำตกเหวนรก อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ น้ำตกวังตะไคร้ เชื้อนขุนด่านปราการชลการก่อสร้างเสร็จสมบูรณ์ ซึ่งทางจังหวัดได้มีการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง สำหรับในเดือนกรกฎาคม 2550

เป็นช่วงที่มีการจัดสัมมนาหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนส่งผลให้ภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บ จากกลุ่มกิจการ โรงแรมที่พักใน เดือนกรกฎาคม 2550 มีจำนวน 1,332 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดือน เดียวกันของปีที่แล้วร้อยละ 130.05

รายได้จากการท่องเที่ยวในไตรมาสที่ 2 (ม.ค.50- มิ.ย.50) มีจำนวน 1,064.40 ล้าน บาท สูงกว่าช่วงเดียวกันในปีที่แล้วร้อยละ 27.40 ในขณะที่จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้น จากช่วง เดียวกันในปีที่แล้ว ร้อยละ 3.47

แนวโน้มการท่องเที่ยวของจังหวัดนครนายกในปีนี้จะคาดว่าจะขยายตัวเพิ่มขึ้น เนื่องจาก เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ใกล้กรุงเทพฯ การคมนาคมสะดวก สามารถเดินทางท่องเที่ยว ไป – กลับ ได้ ภายใน 1 วัน ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเหมาะสมกับเศรษฐกิจในภาวะปัจจุบัน เป็นที่นิยมสำหรับ นักท่องเที่ยวที่มีรายได้น้อย อีกทั้งจังหวัดมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูล การท่องเที่ยว ของจังหวัดอย่างต่อเนื่อง มีการปรับปรุงขยายถนนตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เพื่อความสะดวก ในการคมนาคม มีนักลงทุนสร้างรีสอร์ทเพิ่มขึ้นหลายแห่ง เชื้อนขุนด่านปราการชลซึ่งเป็นเขื่อน คอนกรีตบดอัดขนาดใหญ่เสร็จสมบูรณ์ เริ่มมีการเก็บกักน้ำ ทำให้มีแหล่งน้ำสำหรับ การท่องเที่ยว ตลอดปี รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในเชิงผจญภัย โครงการปรับปรุง ภูมิทัศน์แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติให้สมบูรณ์ เช่น การเสริมแก่งเทียมในลำน้ำ โรงเรียนนายร้อย จปร. มีการจัดกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวหลากหลาย ซึ่งคาดว่าจะสามารถดึงดูด ให้นักท่องเที่ยวสนใจมา เที่ยวจังหวัดนครนายกเพิ่มขึ้น ประกอบกับ ภาวะราคาน้ำมันปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้ จังหวัดนครนายกเป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยวมากขึ้น

2.4.8 ด้านการศึกษา

จังหวัดนครนายก เป็นจังหวัดที่มีการจัดการเรียนการสอนหรือมีสถานศึกษาในทุก ระดับตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา มีแหล่งพัฒนาความรู้และทักษะใน การศึกษาสำหรับผู้ที่ไม่มีโอกาสเข้าศึกษาในระบบโรงเรียน โดยสามารถจำแนกสถานศึกษา แบ่งเป็นสังกัด ดังนี้

- สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานพื้นที่เขตพื้นที่การศึกษานครนายกจำนวน166 แห่ง
- สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 33 แห่ง
- สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษาท้องถิ่น จำนวน 3 แห่ง
- สถานศึกษาในสังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 5 แห่ง
- สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 3 แห่ง
- สถานศึกษาในสังกัดคณะกรรมการการอุดมศึกษา จังหวัด 2 แห่ง
- สถานศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม จังหวัด 2 แห่ง

2.4.9 ด้านสาธารณสุข

ตารางที่ 2.7 แสดงจำนวนเตียงของโรงพยาบาลในจังหวัดนครนายก

สถานพยาบาล	จำนวนเตียง	จำนวนเตียงให้บริการ	จำนวนเตียงให้บริการ
	ทั้งหมด	พ.ศ. 2550	พ.ศ. 2551
ศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารีฯ	500 เตียง	331 เตียง	363 เตียง
โรงพยาบาลนครนายก	360 เตียง	314 เตียง	314 เตียง
โรงพยาบาลบ้านนา	90 เตียง	76 เตียง	70 เตียง
โรงพยาบาลองครักษ์	60 เตียง	37 เตียง	40 เตียง
โรงพยาบาลปากพลี	10 เตียง	10 เตียง	10 เตียง
โรงพยาบาล โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าฯ	90 เตียง	72เตียง	60 เตียง

ตารางที่ 2.8 แสดงจำนวนบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานจริง

ประเภทบุคลากร	จำนวน (คน)	อัตราส่วนประชากรต่อบุคลากร 1 คน
แพทย์	44	5,682
ทันตแพทย์	15	16,667
เภสัชกร	28	9,260
พยาบาลวิชาชีพ	437	467
พยาบาลเทคนิค	-	-
บุคลากรอื่น ๆ	849	295
รวม	1,471	170

ข้อมูลการขึ้นทะเบียนประกันสุขภาพ (กันยายน 2550)

— สิทธิประกันสุขภาพแบบเสียค่าธรรมเนียม	76,120 คน
— สิทธิประกันสุขภาพแบบไม่เสียค่าธรรมเนียม	91,845 คน
— สิทธิประกันสังคม	43,330 คน
— สิทธิข้าราชการ/สิทธิรัฐวิสาหกิจ	30,178 คน

2.5 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพของจังหวัดนครนายก **

2.5.1 จุดแข็ง (Strength)

- 1) มีแหล่งท่องเที่ยวทางนิเวศวิทยา(อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ซึ่งเป็นอุทยานระดับโลก ธรรมชาตินอกอุทยาน มีน้ำตก ป่าไม้ ลำธาร เขื่อนคลองท่าด่าน อ่างเก็บน้ำ ไม้ดอกไม้ประดับ) และมีแหล่งวัฒนธรรม โบราณสถานทางประวัติศาสตร์
- 2) เมืองธรรมชาติระดับโลกที่ใกล้กรุงเทพฯ 100 ก.ม. ประชากรเป็นคนดั้งเดิม พื้นฐานไม่ลำบาก อาชญากรรมมีน้อย สามารถรองรับการขยายตัวจาก กทม. ทั้งที่อยู่อาศัย อุตสาหกรรมภายใต้ผังเมืองที่ดี
- 3) พื้นที่และแหล่งน้ำเหมาะสมแก่การพัฒนาการเกษตร เนื่องจากมีระบบชลประทาน ครอบคลุมพื้นที่การเกษตร 646,970 ไร่ หรือร้อยละ 83 ของพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งมีอยู่ 775,091 ไร่
- 4) ทำเลที่ตั้งเอื้อประโยชน์ที่สามารถเชื่อมโยงแหล่งซื้อขายใน กทม. ซึ่งมีกำลังซื้อสูง
- 5) มีสถานศึกษาชั้นนำ (จปร., มศว., มสธ., ราชมงคลธัญบุรี, เตรียมทหาร และ วิทยาลัยเซ็นเทร่า อินดิ) ซึ่งสามารถช่วยเสริมด้านสังคมฐานความรู้ได้ดี

2.5.2 จุดอ่อน (Weakness)

- 1) แหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงจะอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ซึ่งมีจุดเด่นมากมาย แต่ปัจจุบันมีพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวธรรมชาติระดับโลกจะเข้าถึงได้น้อยมาก ยังขาดยุทธศาสตร์การพัฒนาอีกมาก จำเป็นต้องเร่งรัดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ให้มีแรงดึงดูดในระดับสากลอย่างยั่งยืนให้มากกว่านี้และยังขาดการวางผังเมืองที่ชี้นำการพัฒนาและอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งธรรมชาติต่างๆ
- 2) ประชาชนและหน่วยงานของรัฐฯ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวยังมุ่งแต่ผลประโยชน์ของตัวเองในระยะสั้น ขาดการวางแผนระยะยาว
- 3) องค์กรปกครองท้องถิ่นยังขาดความรู้และการมีส่วนร่วมรับผิดชอบของการจัดการท่องเที่ยว เช่น การจัดการภูมิทัศน์และการจัดเก็บขยะมูลฝอย

** ที่มา: สำนักงานจังหวัดนครนายก

- 4) ในปัจจุบัน จังหวัดนครนายกมีผังเมืองรวมที่เป็นกฎหมาย คิดเป็นเนื้อที่เพียงประมาณ 1% ของพื้นที่ทั้งจังหวัดนครนายกเท่านั้น ยังไม่มีการวางผังเมืองรวมทั้งจังหวัด จึงก่อให้เกิดปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดินไร้กฎหมาย กำกับดูแล และชี้้นำ
- 5) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับยังขาดความร่วมมือ บูรณาการการพัฒนาพื้นที่ เป็นระบบภายใต้ยุทธศาสตร์เดียวกันของจังหวัด
- 6) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น อาชญากรรมและยาเสพติดยังคงมีอยู่แม้จะไม่มากนัก
- 7) ปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น แม่น้ำนครนายกเน่าเสีย แม้ว่าจะอยู่ในระดับที่ไม่รุนแรง แต่บางจุดเป็นปัญหาด้านสุขอนามัย ขยะมูลฝอยตกค้าง
- 8) ประชาชนในพื้นที่เพิ่งเดิมยังมีฐานะความเป็นอยู่ที่ยากจน

2.5.3 โอกาส (Opportunity)

- 1) รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว สนับสนุนการพัฒนาอาชีพการเกษตร การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน
- 2) กระแสความสนใจทางด้านสุขภาพและสมุนไพรธรรมชาติของชาวไทย และชาวต่างประเทศมากขึ้น
- 3) เศรษฐกิจของประเทศไทยยังมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง
- 4) รัฐบาลมีนโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมและ SME
- 5) ปัจจุบันนักท่องเที่ยวนิยมท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมมากขึ้น

2.5.4 อุปสรรค /ภัยคุกคาม (Threats)

- 1) กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้วิถีชีวิตของคนเปลี่ยนไปขาดภูมิคุ้มกัน ในตัวเองเกิดการลอกเลียนแบบ
- 2) วัฒนธรรมต่างชาติ โคร่งสร้างสังคมชนบทเปลี่ยนไป สถาบันครอบครัวอ่อนแอ
- 3) การเปิดเขตการค้าเสรี ทำให้สินค้าการเกษตรมีการแข่งขันสูงขึ้น
- 4) ราคาสินค้าเกษตรและภาวะการตลาดไม่แน่นอน ยากต่อการวางแผนการผลิต
- 5) การค้าโลกมีการแข่งขันรุนแรงและมีกติกาใหม่ ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา
- 6) ภาวะทางเศรษฐกิจทำให้วิถีชีวิตของประชาชนเปลี่ยนไป
- 7) ภาวะวิกฤตเศรษฐกิจโลกส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยตกต่ำ

2.6 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดนครนายก **

2.6.1 วิสัยทัศน์

มุ่งพัฒนาสู่ “เมืองที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อเป็นฐานการท่องเที่ยวและการเกษตรอย่างยั่งยืน”

2.6.2 พันธกิจ

เพื่อให้การพัฒนาจังหวัดนครนายกในระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2552-2555) มุ่งไปสู่วิสัยทัศน์ ภายใต้นโยบายเศรษฐกิจพอเพียง จึงได้กำหนดพันธกิจการพัฒนาจังหวัดนครนายก ดังนี้

1) ส่งเสริมการรักษาฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม โดย มุ่งให้มีการรักษาฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติควบคู่กับการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นฐานการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว สินค้า และการบริการด้านการท่องเที่ยว ตลอดจนดำเนินการประชาสัมพันธ์ และการตลาดเชิงรุกทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งสนับสนุนให้ชุมชนมีความรู้และมีบทบาทในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2) ส่งเสริมพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืนและปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากรดินและน้ำ โดยมุ่งพัฒนาการเกษตรให้มีคุณภาพบนฐานความรู้ นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนพัฒนาและฟื้นฟูทรัพยากรดินและน้ำให้เหมาะแก่การเกษตร รวมทั้งส่งเสริมให้มีการรวมเป็นกลุ่มอาชีพเพื่อสร้างความเข้มแข็ง และการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทุกครัวเรือน โดยเน้นการใช้อินทรีย์วัตถุในการปรับปรุงดิน เพื่อให้สามารถลดรายจ่าย และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

3) ส่งเสริมพัฒนาการศึกษา คุณธรรม จริยธรรม และการเรียนรู้ โดยมุ่งให้ประชาชนมี องค์ความรู้ตั้งแต่ขั้นพื้นฐาน มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความสามารถในการแข่งขันรองรับการบริการการท่องเที่ยว และการเกษตร ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้นำตามธรรมชาติ และปราชญ์ชาวบ้านในการถ่ายทอด องค์ความรู้ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

4) ส่งเสริมพัฒนาให้เป็นเมืองน่าอยู่ที่ใกล้กรุง โดยมุ่งให้มีการรักษาสภาพแวดล้อมในเมืองและชุมชน ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการวางผังเมืองที่ดี เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการลงทุนและการส่งเสริมการท่องเที่ยว ตลอดจนยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้อยู่ดี มีสุข ภายใต้นโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

** ที่มา: สำนักงานจังหวัดนครนายก

2.6.3 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อเสริมสร้างให้ทรัพยากรธรรมชาติคงความอุดมสมบูรณ์ควบคู่กับการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้เป็นฐานรองรับการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม และการพัฒนาด้านการเกษตรให้มีคุณภาพและมาตรฐาน
- 2) เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมบนความอุดมสมบูรณ์ด้วยธรรมชาติ (โอสถธรรมชาติ)
- 3) เพื่อพัฒนาการเกษตรให้มีคุณภาพ และการรวมกลุ่มอาชีพ ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 4) เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีองค์ความรู้ ที่สามารถรองรับการบริการการท่องเที่ยว และการเกษตร ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรม และมีความสามารถในการแข่งขัน
- 5) เพื่อพัฒนาเมืองและชุมชนให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี มีความปลอดภัย และมีโครงสร้างพื้นฐานที่ได้มาตรฐาน ภายใต้การวางและจัดทำผังเมือง ตลอดจนให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

2.6.4 เป้าหมายหลัก

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว จึงได้กำหนดเป้าหมายหลักในการพัฒนาจังหวัดนครนายกระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2552 – 2555) ดังนี้

- 1) เป้าหมายการรักษาฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม รักษาฟื้นฟูพื้นที่ป่าไม้ ป่าอนุรักษ์ และการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมไม่เป็นภัยต่อระบบนิเวศ ตลอดจนรักษาคุณภาพน้ำในลุ่มน้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติ รองรับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม ตลอดจนมีกิจกรรมและสินค้าเพื่อการท่องเที่ยวหลากหลาย
- 2) เป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากรดินและน้ำ ส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นแหล่งเกษตรกรรมที่ผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน ตลอดจนปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรดินและน้ำให้เหมาะแก่การเกษตร รวมทั้งสนับสนุนการรวมกลุ่มอาชีพ เพื่อให้สามารถลดรายจ่าย และพึ่งพาตนเองได้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 3) เป้าหมายการพัฒนาการศึกษา คุณธรรม จริยธรรม และการเรียนรู้ ให้คนได้รับการพัฒนาความรู้ตั้งแต่ขั้นพื้นฐาน ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรม และความสามารถอย่างมีคุณภาพรองรับการบริการทางการท่องเที่ยวและการเกษตร รวมทั้งมีทักษะในการประกอบอาชีพและมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต

4) เป้าหมายการพัฒนาให้เป็นเมืองน่าอยู่ พัฒนาเมืองรองรับการส่งเสริมการท่องเที่ยว และเอื้อประโยชน์ต่อการลงทุนโดยเพิ่มพื้นที่สีเขียว การจัดการขยะและของเสีย การใช้จุลินทรีย์ในน้ำเพื่อลดปัญหาน้ำเสียจากครัวเรือน ตลอดจนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการบริการด้านการขนส่งให้ได้มาตรฐานภายใต้การวางและจัดทำผังเมือง และการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีระบบ รวมทั้งให้ประชาชนได้รับการยกระดับคุณภาพชีวิต การสังเคราะห์ช่วยเหลือ และมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

2.6.5 ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดนครนายก

ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกาภิวัตน์ที่ปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดนครนายกที่เหมาะสม โดยการรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้คงความอุดมสมบูรณ์ควบคู่กับการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นฐานทางการท่องเที่ยวและการเกษตร ตลอดจนส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ให้คนเพื่อเป็นภูมิคุ้มกัน รวมทั้งพัฒนาเมืองให้น่าอยู่โดยมียุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดนครนายกในระยะ 4 ปี (พ.ศ.2552-2555) ดังนี้

1) ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการรักษาฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม โดยมีกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- กลยุทธ์การรักษาทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุล
- กลยุทธ์การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
- กลยุทธ์พัฒนาระบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ
- กลยุทธ์พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสินค้าและบริการ
- กลยุทธ์ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และการตลาดท่องเที่ยวเชิงรุก
- กลยุทธ์ส่งเสริมและพัฒนาการแพทย์แผนไทยเพื่อการท่องเที่ยว
- กลยุทธ์พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น

2) ยุทธศาสตร์ส่งเสริมพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืนและพัฒนาฟื้นฟูทรัพยากรดินและน้ำ โดยมีกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- กลยุทธ์พัฒนาการผลิต
- กลยุทธ์พัฒนาและวางระบบชลประทาน
- กลยุทธ์ส่งเสริมอาชีพการปลูกป่าเศรษฐกิจ

3) ยุทธศาสตร์ส่งเสริมพัฒนาการศึกษา คุณธรรม จริยธรรม และการเรียนรู้ โดยมีกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- กลยุทธ์ส่งเสริมพัฒนาการศึกษา คุณธรรม และจริยธรรม
- กลยุทธ์ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการท่องเที่ยว
- กลยุทธ์ส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ด้านการเกษตร
- กลยุทธ์การส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- กลยุทธ์ส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ทางธรรมชาติ

4) ยุทธศาสตร์พัฒนาเมืองให้น่าอยู่ โดยมีกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- กลยุทธ์พัฒนาระบบผังเมืองและการพัฒนาตามผังเมือง
- กลยุทธ์การรักษาฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมในเมือง
- กลยุทธ์พัฒนาและบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งให้ได้มาตรฐาน
- กลยุทธ์การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- กลยุทธ์การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

2.7 ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดสระแก้ว ***

2.7.1 ที่ตั้ง/อาณาเขต

จังหวัดสระแก้ว ตั้งอยู่ภาคตะวันออกของประเทศไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ 256 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 7,195.436 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 4,496,962 ไร่ ทิศตะวันออกติดกับราชอาณาจักรกัมพูชา เป็นระยะทางประมาณ 165 กิโลเมตร ใน 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภออรัญประเทศ อำเภอคลองหาด อำเภอตาพระยาและอำเภอโคกสูง มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

- ทิศเหนือ ติดกับอำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา และอำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์
- ทิศตะวันออก ติดกับราชอาณาจักรกัมพูชา
- ทิศตะวันตก ติดกับอำเภอบินทร์บุรี อำเภอนาคี จังหวัดปราจีนบุรี และอำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา
- ทิศใต้ ติดกับอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

*** ที่มา : สำนักงานจังหวัดสระแก้ว

ตารางที่ 2.9 จำนวนประชากรแยกตามเพศรายอำเภอของจังหวัดสระแก้ว ปี 2550

อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ชาย	หญิง	รวม
1. เมืองสระแก้ว	1,832.22	53,536	53,393	106,929
2. อรัญประเทศ	821.27	43,314	41,463	84,772
3. วัฒนานคร	1,560.00	40,226	39,541	79,767
4. ตาพระยา	862.90	26,646	26,401	53,047
5. วังน้ำเย็น	343.24	31,131	30,804	61,935
6. คลองหาด	417.08	18,034	17,818	35,852
7. เขาคกรรจ์	774.31	28,801	31,729	56,982
8. โคกสูง	219.40	12,991	12,849	25,840
9. วังสมบูรณ์	389.30	17,820	17,664	35,484
รวม	7,219.71	272,499	271,662	540,613

2.7.5 เขตการปกครอง

จังหวัดสระแก้วแบ่งการปกครองแบ่งออกเป็น 9 อำเภอ 58 ตำบล 731 หมู่บ้าน 10 เทศบาล (2 เทศบาลเมือง 8 เทศบาลตำบล) 56 องค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีรายละเอียดแสดงในตาราง 2.10

ตารางที่ 2.10 การแบ่งเขตการปกครองของจังหวัดสระแก้ว ปี 2551

อำเภอ	เนื้อที่ (ตร.กม.)	ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาลเมือง	เทศบาลตำบล	อบต.
1. เมืองสระแก้ว	1,832.22	8	123	1	2	8
2. วัฒนานคร	1,560.00	11	115	-	1	11
3. อรัญญประเทศ	821.265	12	114	1	-	12
4. ตาพระยา	862.90	5	64	-	1	5
5. วังน้ำเย็น	343.24	4	84	-	1	4
6. คลองหาด	417.082	7	71	-	-	7
7. เขาคกรรจ์	774.31	4	71	-	1	4
8. โคนสูง	219.40	4	41	-	-	4
9. วังสมบูรณ์	389.30	3	48	-	2	1
รวม	7,219.717	58	731	2	8	56

2.7.6 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรป่าไม้

จังหวัดสระแก้วมีเนื้อที่ที่มีสภาพเป็นป่า จำนวน 861,999.518 ไร่ หรือประมาณ 19.17 % ของเนื้อที่ทั้งหมดของจังหวัด โดยพื้นที่ป่าส่วนใหญ่เป็นป่าดิบ ป่าแดง และป่าเบญจพรรณ พันธุ์ไม้สำคัญ ได้แก่ ไม้ตะเคียน ไม้ยาง ไม้มะค่าโมง ไม้เต็ง ไม้รัง ไม้พะยอม ไม้แดง ไม้ประดู่ ไม้ตะแบก ไม้พะยุง และไม้ชิงชัน เป็นต้น จังหวัด มีป่าสงวนแห่งชาติ 10 ป่า มีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 1 แห่ง คือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน มีอุทยานแห่งชาติ 2 แห่ง คือ อุทยานแห่งชาติตาพระยา และ อุทยานแห่งชาติปางสีดา ส่วนรุกขชาติเขาคกรรจ์ 1 แห่ง เนื้อที่ 400 ไร่ และสวนพฤกษศาสตร์ 100 ปี กรมป่าไม้ เนื้อที่ 19,000 ไร่

ทรัพยากรแร่ธาตุ

จังหวัดสระแก้วแร่ธาตุมีค่าในพื้นที่จังหวัดที่มีการขุดพบ ส่วนมากจะเป็นอำเภอที่มีพื้นที่ใกล้ภูเขา เช่น อำเภอวังน้ำเย็น อำเภอคลองหาด อำเภอเขาฉกรรจ์ ชนิดของแร่และบริเวณที่พบมีดังที่แสดงในตารางที่ 2.11

ตารางที่ 2.11 แสดงแร่ธาตุที่พบในจังหวัดสระแก้ว

ลำดับที่	ชนิดแร่	บริเวณที่พบ
1.	แมกนีไซต์	เขาถ้ำมะกอก ต.คลองหินปูน อ.วังน้ำเย็น
2.	แมงกานีส	ต.วัฒนานคร ต.ห้วยโจด อ.วัฒนานคร และ ต.คลองหินปูน อ.วังน้ำเย็น
3.	โครไมต์	ต.คลองหินปูน อ.วังน้ำเย็น
4.	ทองคำ	บ.บ่อนางชิง ต.ห้วยโจด อ.วัฒนานคร อ.เขาฉกรรจ์
5.	หินอ่อน	ต.คลองหาด อ.คลองหาด
6.	เหล็ก	เขายายอินทร์ อ.วังน้ำเย็น
7.	แคลไซต์ ฟลูออไรท์	ต.เขาฉกรรจ์ อ.เขาฉกรรจ์

ในปี 2551 จังหวัดสระแก้วมีเหมืองแร่ธาตุที่มีประทานบัตรและเปิดทำการ จำนวน 4 แห่ง และมีรายได้จากค่าภาคหลวงแร่ และค่าธรรมเนียมแร่รวม จำนวน 877,972.48 บาท ลดลงจากปี 2550 จำนวน 6,340.01 บาท แร่ธาตุที่สำคัญคือหินปูนที่ใช้ในอุตสาหกรรมก่อสร้าง ซึ่งในปี 2551 ผลิตได้ 209,968 เมตริกตัน มูลค่า 22,046,640 บาท นอกจากนี้ยังมีแร่อื่น ๆ เช่น หินอ่อน เป็นต้น

ทรัพยากรน้ำ

จังหวัดสระแก้ว มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ 12 แห่ง คือ คลองพระสะทึง คลองดาหลัง คลองไก่อ้อื่น คลองวังจิก คลองพระปรัง คลองลำสะโตน ห้วยยาง ห้วยตะเคียน ห้วยนางาม ห้วยพรมโหด ห้วยไผ่ คลองน้ำใส มีแม่น้ำ ห้วย ลำธาร คลอง จำนวน 244 สาย ซึ่งในจำนวนนี้มีที่

ใช้งานได้ในฤดูแล้ง จำนวน 96 สาย มีหนองบึง 106 แห่ง ที่มีสภาพใช้งานได้ในฤดูแล้ง 53 แห่ง และอื่นๆ 297 แห่ง ที่มีสภาพการใช้งานได้ในฤดูแล้ง 202 แห่ง

2.7.7 สภาพทางด้านเศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจโดยรวม

จากสถิติข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวม ปี 2550 มีมูลค่า 28,593 ล้านบาท ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อหัว 53,758 บาท คิดเป็นลำดับที่ 8 ของภาคตะวันออก และเป็นลำดับที่ 52 ของประเทศ

พื้นที่ทำการเกษตร 2,340,093 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 52 ของพื้นที่ทั้งหมด พืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ข้าวนาปี ข้าวโพด มันสำปะหลัง อ้อย ยูคาลิปตัส พืชผักและผลไม้ สำหรับผลไม้ที่มีชื่อเสียง ได้แก่ แคนตาลูป ชมพู กระท้อน มีสถานประกอบการขึ้นทะเบียน 890 แห่ง โรงงานอุตสาหกรรม 379 แห่ง และมีสหกรณ์โคนมวังน้ำเย็น ซึ่งเป็นแหล่งผลิตน้ำนมที่ใหญ่เป็นอันดับ 2 ของประเทศ

การค้าชายแดน

การค้าชายแดนของไทยด้านประเทศกัมพูชา การนำเข้าและส่งออกสินค้าจะต้องผ่านพิธีการศุลกากรตามจุดผ่านแดนถาวรบ้านคลองลึก อำเภออรัญประเทศ และจุดผ่านแดนการค้าชั่วคราวตามจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา โดยในปี 2551 มีมูลค่าการค้าชายแดน รวมทั้งสิ้น 28,907.44 ล้านบาท โดยส่งออก 26,749.86 ล้านบาท และนำเข้า 2,157.58 ล้านบาท ได้ดุลการค้า 24,592.28 ล้านบาท

สินค้าส่งออก ได้แก่ รถยนต์/รถบรรทุก รถจักรยานยนต์/ชิ้นส่วนครบสมบูรณ์ เครื่องยนต์ อะไหล่รถยนต์/จักรยานยนต์ อาหารสัตว์ ปูนซีเมนต์ สัตว์มีชีวิต ปุ๋ยเคมี และผ้าถัก

สินค้านำเข้า ได้แก่ เศษเหล็ก เศษอลูมิเนียม ข้าวโพด ถั่วเหลือง ทองแดง/เศษทองแดง เศษกระดาษ ผ้าห่ม เสื้อผ้าเก่าใช้แล้ว มันสำปะหลัง และพลาสติก/สแตว่น้ำแข็ง

ด้านการท่องเที่ยว จังหวัดสระแก้วมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีชื่อเสียง คือ อุทยานแห่งชาติปางสีดา อุทยานแห่งชาติตาพระยา ซึ่งได้รับการประกาศให้เป็นส่วนหนึ่งของมรดกโลก รวมทั้ง ละลุ ถ้ำน้ำ และถ้ำเพชรโพธิ์ทอง เป็นต้น และยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดผ่านแดนที่สำคัญ 4 จุด คือ จุดผ่านแดนถาวร 1 แห่ง และจุดผ่อนปรนการค้า 3 แห่ง โดยมีตลาดโรงเกลือเป็นแหล่งสินค้ามือสอง ที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาค สามารถสร้างรายได้ให้กับจังหวัดปีละหลายพันล้านบาท

2.7.8 ด้านการศึกษา

จังหวัดสระแก้ว มีสถานศึกษา แบ่งเป็นสังกัด ดังนี้

- สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 313 แห่ง
- สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 18 แห่ง
- สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษาท้องถิ่น จำนวน 20 แห่ง
- สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จำนวน 2 แห่ง
- สถานศึกษาในสังกัดคณะกรรมการการอุดมศึกษา จังหวัด 2 แห่ง

2.7.9 ด้านสาธารณสุข

ปัจจุบัน จังหวัดสระแก้ว มีสถานบริการสาธารณสุข ดังนี้

- โรงพยาบาลของรัฐ จำนวน 9 แห่ง
- สถานีอนามัย จำนวน 109 แห่ง

2.8 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพของจังหวัดสระแก้ว ***

2.8.1 จุดแข็ง (Strength)

1) การค้าชายแดน เป็นจุดพักสินค้า ตลาดค้าส่ง ค้าปลีกสินค้าทุกชนิดสู่กลุ่มประเทศอินโดจีน โดยมีจุดผ่านแดนถาวร 1 จุด และจุดผ่อนปรน 3 จุด นอกจากนี้ยังมีขี้นมีย่านการค้าชายแดนและเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวรู้จักกันดี คือ ตลาดโรงเกลือ อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว เป็นตลาดสินค้ามือสองที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ในปี 2545 มูลค่าการค้าชายแดนไทย - กัมพูชา สินค้าส่งออกมีมูลค่า 9,224.94 ล้านบาท และสินค้านำเข้ามากที่สุดได้แก่ รถจักรยานยนต์ น้ำตาลทราย ยางรถยนต์ ปูนซีเมนต์ และอะไหล่รถยนต์ สินค้านำเข้ามีมูลค่า 379.20 ล้านบาท สินค้านำเข้ามากที่สุด ได้แก่ เศษเหล็ก หนังกบแก้วเกลือ มีมูลค่าการค้ารวม 9,604 ล้านบาท

2) การท่องเที่ยวชายแดน จังหวัดสระแก้วมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและหลากหลาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติ ป่าเขา น้ำตก การท่องเที่ยวผจญภัย การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แหล่งประวัติศาสตร์ โบราณสถานและศาสนสถาน การท่องเที่ยวประเพณีและวิถีชีวิต แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การแพทย์แผนไทย การบริการด้านสุขภาพ

3) การเกษตรกรรม มีพื้นที่ทำการเกษตรจำนวน 2,352,033 ไร่ มีแหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่แม่น้ำ ห้วย ลำธาร คลองหนอง บึง รวม 420 แห่ง มีสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า จำนวน 18 แห่ง มี

*** ที่มา : สำนักงานจังหวัดสระแก้ว

โครงการชลประทานขนาดกลาง 10 โครงการ มีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวนาปี พื้นที่เก็บเกี่ยว 757,714 ไร่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พื้นที่เก็บเกี่ยว 397,473 ไร่ มันสำปะหลัง พื้นที่เก็บเกี่ยว 539,508 ไร่ อ้อยโรงงาน พื้นที่เก็บเกี่ยว 157,072 ไร่

4) ท่าเลที่ตั้งเอื้อประโยชน์ทุกด้าน มีเส้นทางคมนาคมติดต่อกับกรุงเทพมหานคร จังหวัดใกล้เคียงในภาคกลางและจังหวัดชายฝั่งทะเลตะวันออก เชื่อมโยงไทย-กัมพูชา ตลอดจนเส้นทางเข้าสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ทางหลวงหมายเลข 33 และ 306 เชื่อมสระแก้ว-ปราจีนบุรี-นครนายก-รังสิต-กรุงเทพฯ ทางหลวงหมายเลข 33 และ 304 เชื่อมสระแก้ว-กบินทร์บุรี-ฉะเชิงเทรา-มีนบุรี-กรุงเทพฯ ทางหลวงหมายเลข 33 และ 319 เชื่อมสระแก้ว-กบินทร์บุรี-พนมสารคาม-สัตหีบ ทางหลวงหมายเลข 33 และ 317 เชื่อมสระแก้ว-จันทบุรี-ระยอง ทางหลวงหมายเลข 33 และ 304 เชื่อมสระแก้ว-กบินทร์บุรี-ปักธงชัย-นครราชสีมา ทางหลวงหมายเลข 33 และ 348 เชื่อมสระแก้ว-อรัญประเทศ-ละหานทราย-บุรีรัมย์ และทางหลวงหมายเลข 33 เชื่อมสระแก้ว-อรัญประเทศ-คลองลึก เชื่อมเส้นทางหมายเลข 5 ของกัมพูชา เข้าสู่ตะบองและพนมเปญ และเชื่อมทางหลวงหมายเลข 6 ของกัมพูชา ไปยังศรีโสภณและเสียมราฐ เข้าสู่นครวัดนครธมมีสนามบินของกองทัพอากาศ 206 วัฒนานคร ที่มีศักยภาพ สามารถพัฒนาเป็นสนามบินพาณิชย์ เพื่อใช้เป็นเส้นทางบินติดต่อกภายในประเทศ ศูนย์วัด นครธมและกรุงพนมเปญ

5) โรงงานอุตสาหกรรม มีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ 6 แห่ง เป็นโรงงานอุตสาหกรรมการเกษตร 4 แห่ง โรงงานทั่วไป 2 แห่ง และมีโรงงานขนาดเล็ก/ขนาดกลาง จำนวน 361 โรงงาน

2.8.2 จุดอ่อน (Weakness)

1) ขาดแหล่งกักเก็บน้ำ แหล่งน้ำธรรมชาติขาดแคลน คุกคามต้นเขิน ขาดแหล่งกักเก็บน้ำผิวดินตลอดจนราษฎรบุกรุกป่าต้นน้ำลำธารทำให้ขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

2) สินค้าเกษตรและ OTOP ขาดการส่งเสริม ขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์และวัตถุดิบเพื่อนำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ ขาดการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ขาดการพัฒนาด้านการตลาดและแหล่งจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ยังไม่มีการใช้สัญลักษณ์ การระดมทุนของสมาชิกมีน้อย

3) ระดับการศึกษาต่ำ จากผลการสำรวจข้อมูล ปี 2546 ปรากฏว่าเด็กที่จบภาคบังคับ 9 ปี ไม่ได้เรียนต่อ ร้อยละ 29

4) ขาดแคลนแรงงานด้านการเกษตร จังหวัดสระแก้วมีพื้นที่ทางการเกษตรจำนวนมาก ปัญหาที่สำคัญคือ ขาดแรงงานด้านการเกษตร เนื่องจากประชาชนผู้ใช้แรงงานส่วนใหญ่เข้าไปทำงานในเมืองใหญ่ด้านอุตสาหกรรมหรือด้านบริการ จึงทำให้มีการใช้แรงงานอพยพที่เคลื่อนย้าย

เข้ามาเป็นประชากรแฝง ทำให้เกิดปัญหาสังคมและอาชญากรรมในชุมชนเมือง เช่น ปัญหาโรคติดต่อ ยาเสพติด เป็นต้น

5) ผลผลิตด้านการเกษตรต่ำ เนื่องจากการใช้ที่ดินไม่เหมาะสม พื้นดินในจังหวัดสระแก้วส่วนมากเป็นดินทรายจัด และมีการชะล้างพังทลายสูง ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตของพืชแต่ประชาชนยังคงเพาะปลูกพืชที่ราคาไม่ดี เช่น มันสำปะหลัง เป็นต้น จึงทำให้ประชาชนมีรายได้ต่ำ

2.8.3 โอกาส (Opportunity)

1) โอกาสในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวแนวชายแดน จังหวัดสระแก้วมีพื้นที่ติดชายแดนซึ่งมีระยะทางใกล้กับแหล่งโบราณสถานที่เป็นมรดกโลก(นครวัด-นครธม) และในจังหวัดสระแก้วยังมีโบราณสถานซึ่งเป็นปรากฏการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เชื่อมต่อทางวัฒนธรรมระหว่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างกับประเทศกัมพูชา อีกทั้งบริเวณชายแดนยังมีจุดเด่นในการติดต่อค้าขายระหว่างไทย-กัมพูชา ได้แก่ ตลาดชายแดนบ้านคลองลึก(ตลาดโรงเกลือ)

2) โอกาสในการพัฒนาจุดกระจายสินค้าสู่อินโดจีน เนื่องจากนโยบายการจัดระบบเศรษฐกิจตามแนวชายแดน นโยบายเปิดการค้าเสรีกับต่างประเทศ จึงเป็นโอกาสในการพัฒนาเป็นศูนย์กลางการกระจายสินค้าสู่อินโดจีนและตลาดโลก

3) พัฒนาเส้นทางคมนาคมและพัฒนาเมือง เนื่องจากจังหวัดสระแก้วเป็นจังหวัดที่อยู่ในข่ายการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน ดังนั้น จึงมีความเหมาะสมในการจัดวางโครงข่ายโครงสร้างบริการพื้นฐานเชื่อมโยงแนวทางการพัฒนาตะวันตก-ตะวันออก เพื่อเป็นประตูการส่งออกใหม่ของประเทศไทยไปยังกัมพูชา และการพัฒนาเมืองอรัญประเทศให้มีความสวยงาม สะอาด และปลอดภัย

4) ความต้องการและนิยมสินค้าไทยของกัมพูชา จากเดิมชาวกัมพูชาซื้อสินค้าไทยจำพวกสินค้าอุปโภคบริโภคเป็นหลัก เมื่อสงครามสู้รบสงบและเริ่มมีการพัฒนาฟื้นฟูบูรณะประเทศ จึงมีความต้องการสินค้าวัสดุอุปกรณ์ก่อสร้างมากขึ้นทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อใช้ก่อสร้างและซ่อมแซมสถานที่ราชการ โรงเรียน โรงพยาบาล บ้านที่อยู่อาศัย และร้านค้า หลังจากที่ต้องทิ้งร้างไปนานในยุคสงครามกลางเมือง สินค้าที่มีความต้องการอย่างมากขึ้นลำดับต่อมาเป็นพวกยานพาหนะ ได้แก่ รถยนต์ รถจักรยานยนต์ เนื่องจากคนกัมพูชามักหันมาทำธุรกิจมากขึ้น ภาครัฐก็มีความจำเป็นต้องการเปลี่ยนยานพาหนะใหม่เพื่ออำนวยความสะดวกในงานราชการจากสินค้ายานพาหนะยังขยายตัวไปสู่สินค้าน้ำมันเชื้อเพลิงและการสื่อสารโดยเป็นการเข้าไปลงทุนทำธุรกิจโทรศัพท์มือถือ ไม่เพียงเท่านั้น สินค้าประเภทฟุ่มเฟือย เช่น เทปเพลง วีดีโอ ซีดีภาพยนตร์ ซีดีเพลง และเสื้อผ้าแฟชั่น ก็ยังได้รับความนิยม มีการส่งออกไปยังตลาดกัมพูชามากขึ้น

5) เชื่อมโยงความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้านการพัฒนาความสัมพันธ์ระดับชาติ ยึดถือปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศ กฎความตกลงสัญญา และบันทึกความเข้าใจในรูปแบบต่างๆ ซึ่งมีการปฏิบัติในลักษณะพิธีทางการทูต มีขั้นตอนพิธีการ ระยะเวลา มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน เป็นสากล เป็นลายลักษณ์อักษร และมีลักษณะเป็นพิธีการ(Formal)แต่ความสัมพันธ์ในระดับท้องถิ่น มีลักษณะใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัว ความใกล้ชิดสนิทสนม เป็นความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการ(Informal) สำหรับจังหวัดสระแก้ว หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน มีความสัมพันธ์อันใกล้ชิดกับฝ่ายกัมพูชา โดยมีปัจจัยด้านประวัติศาสตร์ ภาษา ขนบธรรมเนียม ประเพณี เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การปกครอง ที่คล้ายคลึงกัน ช่วยส่งเสริมและพัฒนาความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชาในระดับท้องถิ่น และในระดับชาติได้เป็นอย่างดี

2.8.4 อุปสรรค /ภัยคุกคาม (Threats)

1) ความไม่แน่นอนของการเมืองประเทศเพื่อนบ้าน ปัจจุบันการเมืองของประเทศกัมพูชายังไม่มั่นคง ยังมีการแข่งขันทางการเมืองสูง ซึ่งบางครั้งส่งผลกระทบต่อประเทศไทยบริเวณชายแดนบ้างเป็นบางครั้ง

2) นักท่องเที่ยวขาดความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยในปี พ.ศ.2531-2536 ประเทศกัมพูชามีสงครามสู้รบกันภายในประเทศ เนื่องจากจังหวัดสระแก้วมีชายแดนติดกับประเทศกัมพูชา ระยะทางยาว 165 กิโลเมตร ทำให้ประชาชนชาวกัมพูชาผู้ไม่ค่อยอยากข้ามมาจับปล้นคนไทยบริเวณชายแดน ซึ่งเป็นภาพความจำฝังลึกในจิตใจของคนไทย ถึงแม้ว่าประเทศกัมพูชาจะเลิกรบกันแล้วแต่ปรากฏว่านักท่องเที่ยวชาวไทยยังขาดความเชื่อมั่นในด้านความปลอดภัย ประกอบกับการบริหารจัดการภายในประเทศกัมพูชายังไม่พร้อมในหลายๆ ด้าน

3) ปัญหาแรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมืองมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเนื่องจากแรงงานภาคการเกษตรมีน้อย ส่วนใหญ่เข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการแรงงานต่างด้าวราคาถูกและมีจำนวนมาก ประกอบกับความต้องการแรงงานภาคเกษตรเป็นช่วงฤดูกาลแต่การจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวปีละครั้ง ซึ่งมีผลทำให้มีแรงงานต่างด้าวลักลอบหนีเข้ามารับจ้างเก็บผลผลิตทางการเกษตรเป็นประจำทุกปี รวมถึงการหลบหนีเข้าเมืองมีมากขึ้นเพื่อหางานทำ

4) มีการกระจายยาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้านเนื่องจากประเทศเพื่อนบ้านไม่มีนโยบายปราบปรามยาเสพติดอย่างเด็ดขาด ดังนั้น ยาเสพติดจึงมีมากบริเวณชายแดน ประกอบกับพื้นที่จังหวัดสระแก้วติดต่อกับประเทศกัมพูชายาว165กิโลเมตร สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบ ป่าโปร่งจึงทำให้สะดวกในการสัญจรข้ามแดน ซึ่งเอื้ออำนวยต่อการลำเลียงยาเสพติดเข้ามายังประเทศไทย

5) นักลงทุนขาดความเชื่อมั่นในการลงทุนในจังหวัดสระแก้วนโยบายการค้าระหว่างประเทศภายใต้กรอบขององค์การการค้าโลกหรือ WTO ซึ่งสร้างเงื่อนไขและอุปสรรคด้านการค้า ทำ

ให้เป้าหมายการตลาดเพื่อการส่งออกไม่แน่นอน ประกอบกับปัญหาเศรษฐกิจโลกตกต่ำทำให้ตลาดหลักของประเทศไทยมีกำลังซื้อน้อยลง ย่อมส่งผลทำให้นักลงทุนไม่กล้าลงทุนในประเทศไทย โดยเฉพาะในจังหวัดสระแก้ว เป็นจังหวัดเล็กๆ นักลงทุนขาดความเชื่อมั่นในการลงทุน

2.9 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ***

2.9.1 วิสัยทัศน์จังหวัดสระแก้ว

“เมืองงามชายแดนบูรพาน่าอยู่ ประดู่สู่อินโดจีน ถิ่นอุตสาหกรรมเกษตร เขตท่องเที่ยวเชิงนิเวศ”

2.9.2 พันธกิจ

- 1) ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2550 มาตรา 52/1 ให้จังหวัดมีอำนาจภายในเขตจังหวัด นำภารกิจของรัฐบาลและนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์และมาตรา 52(3) การบริหารงานแบบบูรณาการ จังหวัด ต้องยื่นคำขอตั้งงบประมาณต่อสำนักงบประมาณและงานอื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด
- 2) พัฒนาการบริการด้านพื้นฐาน การจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แบบการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อประชาชนมีสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดี
- 3) เสริมสร้างเศรษฐกิจให้มีคุณภาพ เสถียรภาพ มุ่งปรับโครงสร้างเศรษฐกิจพัฒนาปัจจัย สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน และโลจิสติกส์ เพื่อเชื่อมโยงกับต่างประเทศ
- 4) พัฒนาการเกษตร เกษตรอุตสาหกรรม ให้มีประสิทธิภาพ เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตร โดยการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร การแปรรูป การพัฒนาคุณภาพ และส่งเสริมเกษตรปลอดภัย
- 5) พัฒนาการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ และสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน
- 6) พัฒนาการบริหารจัดการการปฏิบัติราชการ การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี เพื่อสร้าง ความพึงพอใจ และความเชื่อมั่นให้กับประชาชนให้มีความพึงพอใจในการบริหารงานของจังหวัดสระแก้ว

2.9.3 เป้าประสงค์

- 1) เพื่อให้ประชาชนมีสภาพแวดล้อม และคุณภาพชีวิตที่ดี
- 2) เพื่อเป็นศูนย์กลางรองรับ และกระจายสินค้าสู่อินโดจีน และจังหวัดใกล้เคียง
- 3) เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตร โดยการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร การแปรรูป การพัฒนาคุณภาพและส่งเสริมเกษตรปลอดภัย

*** ที่มา : สำนักงานจังหวัดสระแก้ว

- 4) เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีความสมบูรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกครบวงจร บริการการแพทย์แผนไทย และเชื่อมโยงประวัติศาสตร์วัฒนธรรมขอม
- 5) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารให้ประชาชนได้รับการบริการที่ดี และมีความพึงพอใจในการบริหาร
- 6) เพื่อสร้างความมั่นคงและพัฒนาสังคมให้มีสันติสุข
- 7) เพื่อให้คุณภาพชีวิตของประชาชน ชุมชน สังคม มีคุณภาพ
- 8) พัฒนาคูณภาพมาตรฐานการศึกษา
- 9) พัฒนาการเรียนรู้ และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม

2.9.4 ประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์การพัฒนาจังหวัดสระแก้ว

1) ยุทธศาสตร์ที่ 1 เมืองงามชายแดนบูรพา

มีความเชื่อมโยงกับนโยบายรัฐบาลที่ 3 ด้านการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต มีกลยุทธ์การพัฒนาจังหวัดสระแก้ว มีจำนวน 7 กลยุทธ์ ดังนี้

- การดำเนินการตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- การพัฒนาด้านบริการพื้นฐาน
- การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แบบการมีส่วนร่วมของชุมชน
- การเสริมสร้างความมั่นคงชายแดน และความปลอดภัยในชีวิต
- การพัฒนาความร่วมมือระดับท้องถิ่นกับประเทศเพื่อนบ้าน
- การส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- การแก้ไขปัญหาสังคมความเดือดร้อนของประชาชน และช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส

2) ยุทธศาสตร์ที่ 2 ประตูสู่อินโดจีน

มีความเชื่อมโยงกับนโยบายรัฐบาลที่ 4 ด้านการพัฒนาการค้า การค้าและการลงทุน มีกลยุทธ์การพัฒนาจังหวัดสระแก้ว มีจำนวน 4 กลยุทธ์ ดังนี้

- การเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน
- การพัฒนาระบบ Logistics
- การพัฒนาการค้าตลาดชายแดน
- การเพิ่มประสิทธิภาพการผ่านแดน

3) ยุทธศาสตร์ที่ 3 ดินอุตสาหกรรมเกษตร

มีความเชื่อมโยงกับนโยบายรัฐบาลที่ 4 ด้านการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ มีกลยุทธ์การพัฒนาจังหวัดสระแก้ว มีจำนวน 2 กลยุทธ์ ดังนี้

- การเพิ่มผลผลิต และการพัฒนาคุณภาพและความปลอดภัยสินค้าทางการเกษตร

- อุตสาหกรรมพลังงานทดแทน

4) ยุทธศาสตร์ที่ 4 เขตท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

มีความเชื่อมโยงกับนโยบายรัฐบาลที่ 4 ด้านการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ มีกลยุทธ์การพัฒนาจังหวัดสระแก้ว มีจำนวน 5 กลยุทธ์ ดังนี้

- พัฒนาสินค้าและบริการ
- พัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว
- การส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยว
- การบริหารจัดการด้านท่องเที่ยว
- การพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ให้มีคุณภาพและ
- ได้มาตรฐานเป็นของที่ระลึก

5) ยุทธศาสตร์ที่ 5 การบริหารจัดการ

มีความเชื่อมโยงกับนโยบายรัฐบาลที่ 8 ด้านการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มีกลยุทธ์การพัฒนาจังหวัดสระแก้ว มีจำนวน 1 กลยุทธ์ ได้แก่

- การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

6) ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาศักยภาพคน

มีความเชื่อมโยงกับนโยบายรัฐบาลที่ 3 ด้านการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต มีกลยุทธ์การพัฒนาจังหวัดสระแก้ว มีจำนวน 6 กลยุทธ์ ดังนี้

- พัฒนาคอนให้มีคุณธรรม นำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกัน
- เสริมสร้างสุขภาวะคนสระแก้วให้มีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายและใจ
- เสริมสร้างคนสระแก้วให้อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข
- ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกกลุ่มเป้าหมาย
- การพัฒนากำลังแรงงานและทักษะแรงงานให้รองรับการแข่งขัน
- ลดการแพร่ระบาดของยาเสพติด

2.10 นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ.2551-2553) ****

นโยบายการวิจัยของชาติระหว่าง พ.ศ.2551-2553 กำหนดไว้ดังนี้

1) เน้นการบูรณาการด้านการวิจัยที่สอดคล้องกับแนวนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ สามารถเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2545-2549) โดยการวิจัยจะตอบสนองความต้องการของชุมชนและปัญหาที่สำคัญเร่งด่วนเพื่อการพัฒนาประเทศโดยดำเนินการควบคู่กับการวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ อันเป็นรากฐานอันสำคัญของการพัฒนาประเทศอย่างสมดุลและยั่งยืน

**** ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

2) ให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ตลอดจนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมกันเสนอแนะปฏิบัติ และติดตามผล เพื่อให้เกิดการพัฒนางานวิจัยในทุกภาคส่วนและทุกระดับของประเทศ อีกทั้งเพื่อส่งเสริมให้เกิดงานวิจัยที่ตอบสนองการพัฒนาประเทศมากขึ้น

3) เน้นงานวิจัยตามยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2551-2553) ซึ่งมีการจัดลำดับความสำคัญและความจำเป็นของกลยุทธ์การวิจัยที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำผลการวิจัยที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ สังคมและสาธารณสุข ในระดับชุมชนและระดับประเทศ

4) งบประมาณการวิจัยมีการกระจายไปยังหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งในภูมิภาคโดยมีกระบวนการบริหารจัดการงบประมาณเพื่อการวิจัยที่มีประสิทธิภาพ และมีกลไกกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานวิจัยส่วนกลางและในส่วนภูมิภาค อันจะนำไปสู่การสร้างเครือข่ายการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาศูนย์กลางการวิจัยเฉพาะทาง และการพัฒนาบุคลากรการวิจัยร่วมกัน

5) ดำเนินยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2551-2553) อย่างเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ โดยมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

6) นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ.2551-2553) เป็นพื้นฐานเชิงนโยบายที่เชื่อมโยงกับนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติระยะยาว ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพ เพื่อการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน

การกำหนดนโยบายการวิจัยของชาติดังกล่าวจะรองรับวิสัยทัศน์การวิจัยของชาติที่ได้กำหนดไว้ คือ “ประเทศไทยมีงานวิจัยที่มีคุณภาพ เพื่อการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน” โดยมีพันธกิจการวิจัยของชาติ คือ “พัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถในการวิจัยของประเทศให้สูงขึ้น และสร้างฐานข้อมูลที่มีคุณค่า เพื่อสามารถประยุกต์ใช้และพัฒนาวิทยาการที่เหมาะสม รวมทั้งต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณสุข โดยใช้ทรัพยากรและเครือข่ายวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ ที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม”

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์และพันธกิจการวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2551-2553) จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2551-2553) รวม 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้ คือ

2.10.1 ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 1 การสร้างศักยภาพและความสามารถเพื่อพัฒนาทางเศรษฐกิจ

เป้าประสงค์การวิจัย : สร้างเสริมองค์ความรู้เพื่อเป็นพื้นฐานสู่การสร้างศักยภาพและความสามารถเพื่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างสมดุลและยั่งยืน บนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัด :

1) ผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ มีกระบวนการวิจัยที่สอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ มีการถ่ายทอดผลการวิจัยสู่กลุ่มเป้าหมาย สร้างเสริมองค์ความรู้ ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและก่อให้เกิดผลกระทบในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ

2) งบประมาณการวิจัยที่จัดสรรให้หน่วยงานของภาครัฐภายใต้ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 1

เป้าหมาย :

1) มีจำนวนผลงานวิจัยที่มีการนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจและสาธารณะในระดับชุมชนและระดับประเทศ ไม่น้อยกว่า 6,000 ผลงาน

2) มีการจัดสรรงบประมาณการวิจัยให้หน่วยงานภาครัฐ ภายใต้ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 32 ของงบประมาณการวิจัยที่จัดสรรให้หน่วยงานภาครัฐทั้งหมด

ยุทธศาสตร์การวิจัยนี้มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตรซึ่งครอบคลุมการสร้างมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรและประมง รวมทั้งการพัฒนาองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตทางอุตสาหกรรมและการบริการ ซึ่งครอบคลุมถึงการท่องเที่ยว การพัฒนาด้านพลังงาน โลจิสติกส์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยคำนึงถึงบทบาทการแข่งขันของประเทศภายใต้การเปลี่ยนแปลง ทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ รวมทั้งสัมพันธ์ภาพกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยดำเนินการบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งกำหนดกลยุทธ์การวิจัยที่ให้ความสำคัญในเรื่องต่างๆ รวม 8 กลยุทธ์ และ 29 แผนงานวิจัย ดังนี้

กลยุทธ์การวิจัยที่ 1 การสร้างมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรและประมง และการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันและการพึ่งพาตนเองของสินค้าเกษตรและประมง ประกอบด้วย 8 แผนงานวิจัย ดังนี้

1) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการผลิตพืชเศรษฐกิจเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและนำไปสู่การแข่งขันและการพึ่งพาตนเอง เช่น ข้าว ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อย มันสำปะหลัง พืชผัก ผลไม้ ไม้ดอกไม้ประดับ

2) การวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับปศุสัตว์เพื่อการสร้างมูลค่าเพิ่มและนำไปสู่การแข่งขันและการพึ่งพาตนเอง เช่น สุกร โคเนื้อ โคนม สัตว์ปีก แพะ เป็นต้น

3) การวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับประมงและการเพาะเลี้ยงชายฝั่งเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและนำไปสู่การแข่งขันและการพึ่งพาตนเอง

4) การวิจัยเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการจัดเก็บเกี่ยวกับผลผลิตทางการเกษตรและประมง

- 5) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐานสินค้าเกษตรและประมง
- 6) การวิจัยเกี่ยวกับการผลิตอาหารปลอดภัย
- 7) การวิจัยเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์
- 8) การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการชลประทานที่เหมาะสมในพื้นที่และการใช้น้ำ

ชลประทานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อการผลิตทางการเกษตรและประมง

กลยุทธ์การวิจัยที่ 2 การพัฒนาองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 4 แผนงานวิจัย ดังนี้

- 1) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) การวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการสร้างองค์ความรู้และต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 3) การวิจัยเกี่ยวกับมาตรฐานผลิตภัณฑ์สินค้าของท้องถิ่น
- 4) การวิจัยเกี่ยวกับการจัดการผลิตและการตลาดสินค้าในระดับชุมชนที่เหมาะสม

โดยใช้องค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

กลยุทธ์การวิจัยที่ 3 การพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตทางอุตสาหกรรมให้เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 3 แผนงานวิจัย ดังนี้

- 1) การวิจัยเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางอุตสาหกรรมเป้าหมาย
- 2) การวิจัยเกี่ยวกับการเพิ่มศักยภาพของการเป็นฐานการผลิตภาคอุตสาหกรรม
- 3) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาวัตถุดิบในประเทศและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเพื่อพัฒนา

ศักยภาพการผลิตและการตลาด

กลยุทธ์การวิจัยที่ 4 การพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 3 แผนงานวิจัย ดังนี้

- 1) การวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว
- 2) การวิจัยเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนกับการพัฒนาการท่องเที่ยว
- 3) การวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์การวิจัยที่ 5 การพัฒนาอุตสาหกรรมผลิตพลังงานชีวภาพและพลังงานทางเลือก ประกอบด้วย 3 แผนงานวิจัย ดังนี้

- 1) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรมผลิตพลังงานชีวภาพ
- 2) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรมผลิตพลังงานทางเลือกอื่น
- 3) การวิจัยเกี่ยวกับการประหยัดการใช้พลังงานประเภทต่างๆ

กลยุทธ์การวิจัยที่ 6 การยกระดับประสิทธิภาพและมาตรฐานการให้บริการด้านโลจิสติกส์ที่มีคุณภาพ ประกอบด้วย 3 แผนงานวิจัย ดังนี้

- 1) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐานและยกระดับประสิทธิภาพการให้บริการด้านโลจิสติกส์
- 2) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านโลจิสติกส์
- 3) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมและระบบการจัดส่งและกระจายสินค้าที่มีมาตรฐาน และการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการขนส่งผลผลิตที่มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์การวิจัยที่ 7 การเพิ่มสมรรถนะและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประกอบด้วย 2 แผนงานวิจัย ดังนี้

- 1) การวิจัยเกี่ยวกับการเพิ่มสมรรถนะและพัฒนาศักยภาพขีดความสามารถทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 2) การวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับระบบฐานข้อมูลและการเชื่อมโยงข้อมูล ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชนและใช้บริการ

กลยุทธ์การวิจัยที่ 8 การพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ประกอบด้วย 3 แผนงานวิจัย ดังนี้

- 1) การวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบทางเศรษฐกิจและแนวทางการแก้ไขปัญหาอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการค้า ข้อตกลงการค้าเสรี และการเชื่อมโยงอาเซียนสู่สากล
- 2) การวิจัยเกี่ยวกับการสร้างสัมพันธภาพและการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน
- 3) การวิจัยเกี่ยวกับกลไกที่เหมาะสมในการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

2.10.2 ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 2 การสร้างศักยภาพและความสามารถเพื่อพัฒนาทางสังคม

เป้าประสงค์การวิจัย : สร้างเสริมองค์ความรู้เพื่อเป็นพื้นฐานสู่การสร้างศักยภาพและความสามารถเพื่อการพัฒนาทางสังคม

ตัวชี้วัด :

- 1) ผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ มีกระบวนการวิจัยที่สอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ มีการถ่ายทอดผลการวิจัยสู่กลุ่มเป้าหมาย สร้างเสริมองค์ความรู้ ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางสังคมและก่อให้เกิดผลกระทบในด้านการพัฒนาสังคม

- 2) งบประมาณการวิจัยที่จัดสรรให้หน่วยงานของภาครัฐภายใต้ยุทธศาสตร์การวิจัย
- ที่ 2

เป้าหมาย :

- 1) มีจำนวนผลงานวิจัยที่มีการนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาสังคมและเชิง
สาธารณะในระดับชุมชนและระดับประเทศ ไม่น้อยกว่า 5,000 ผลงาน
- 2) มีการจัดสรรงบประมาณการวิจัยให้หน่วยงานภาครัฐ ภายใต้ยุทธศาสตร์การวิจัยที่
2 คิดเป็นร้อยละ 26 ของงบประมาณการวิจัยที่จัดสรรให้หน่วยงานภาครัฐทั้งหมด

ยุทธศาสตร์การวิจัยนี้มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา วัฒนธรรม
สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต ตลอดจนการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี การสร้างความเข้มแข็งและ
การสร้างภูมิคุ้มกันของท้องถิ่นและสังคม ตลอดจนการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนที่เน้น
กระบวนการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความยากจน นอกจากนี้ ยังมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพ
เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ และการเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศ โดยกำหนด
กลยุทธ์การวิจัยที่ให้ความสำคัญในเรื่องต่างๆ รวม 9 กลยุทธ์ และ 30 แผนงานวิจัย ดังนี้

**กลยุทธ์การวิจัยที่ 1 การปฏิรูปการศึกษา กระบวนการเรียนการสอน ทั้งในและนอก
ระบบ ตลอดจนการพัฒนาาระบบสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตในแต่ละ
ท้องถิ่น ประกอบด้วย 2 แผนงานวิจัย ดังนี้**

- 1) การวิจัยเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา
- 2) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมกับท้องถิ่น

**กลยุทธ์การวิจัยที่ 2 การส่งเสริม อนุรักษ์และพัฒนาคุณค่าทางศาสนา
ศิลปวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ที่หลากหลาย ประกอบด้วย 2 แผนงานวิจัย ดังนี้**

- 1) การวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริม อนุรักษ์ และพัฒนาคุณค่าทางศาสนา ศิลปวัฒนธรรม
และเอกลักษณ์ของชาติ บนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 2) การวิจัยเกี่ยวกับองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยมและสร้างสรรค์
งานศิลปะระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ

**กลยุทธ์การวิจัยที่ 3 การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคอุบัติใหม่ การรักษาพยาบาล
การฟื้นฟูสมรรถภาพทางกายและจิตใจ รวมถึงการคุ้มครองผู้บริโภค ประกอบด้วย 6 แผนงานวิจัย
ดังนี้**

- 1) การวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพและเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการทาง
การแพทย์และสาธารณสุข
- 2) การวิจัยเกี่ยวกับสุขภาพของประชาชนในภาคการเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ
- 3) การวิจัยเกี่ยวกับการเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี
- 4) การวิจัยเกี่ยวกับการป้องกันโรคอุบัติใหม่
- 5) การวิจัยเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางกายและจิตใจ

6) การวิจัยเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค

กลยุทธ์การวิจัยที่ 4 การพัฒนาและการคุ้มครองภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

การแพทย์พื้นบ้าน การแพทย์ทางเลือกและสมุนไพร ประกอบด้วย 2 แผนงานวิจัย ดังนี้

1) การวิจัยเกี่ยวกับการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ทางเลือก เพื่อสร้างองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นและการคุ้มครองภูมิปัญญา

2) การวิจัยเกี่ยวกับสมุนไพรเพื่อประโยชน์ทางการแพทย์และสาธารณสุข

กลยุทธ์การวิจัยที่ 5 การพัฒนาศักยภาพทางการกีฬา ประกอบด้วย 2 แผนงานวิจัย

ดังนี้

1) การวิจัยเกี่ยวกับการกีฬาเพื่อการพัฒนาสังคม

2) การวิจัยเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์การกีฬา

กลยุทธ์การวิจัยที่ 6 การพัฒนาขีดสมรรถนะและศักยภาพของหน่วยงานภาครัฐและ

ภาคเอกชน ประกอบด้วย 5 แผนงานวิจัย ดังนี้

1) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรของรัฐและ

ภาคเอกชน

2) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากฎหมายและระบบงานยุติธรรม

3) การวิจัยเกี่ยวกับการมีคุณธรรมและจริยธรรมและการเสริมสร้างธรรมาภิบาลใน

สังคม

4) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อการต่อต้านและป้องกัน

การทุจริตและการประพฤตินิষอบของภาคราชการและภาคเอกชน

5) การวิจัยเกี่ยวกับนโยบายและยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์การวิจัยที่ 7 การจัดการปัญหาเสพติด ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

และปัญหาผู้มีอิทธิพล ประกอบด้วย 3 แผนงานวิจัย ดังนี้

1) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาเครือข่ายบริหารจัดการปัญหาเสพติด

2) การวิจัยเกี่ยวกับการแก้ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

3) การวิจัยเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามผู้มีอิทธิพล โดยใช้มาตรการทางสังคม

และกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

กลยุทธ์การวิจัยที่ 8 การส่งเสริมความเข้มแข็ง และการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันของ

ท้องถิ่นและสังคม ประกอบด้วย 4 แผนงานวิจัย ดังนี้

1) การวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของท้องถิ่น กระบวนการและกลไก

สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน และการพัฒนาระเบียบชุมชน

2) การวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมกระบวนการออมและการสร้างหลักประกันรายได้

ตลอดจนความมั่นคงในครัวเรือน

- 3) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพเยาวชน ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการและผู้สูงอายุ
- 4) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาองค์ความรู้ด้านประชาสังคม และการจัดการความรู้เพื่อ

ขจัดความยากจนและเสริมสร้างภูมิคุ้มกันของท้องถิ่นและสังคม

กลยุทธ์การวิจัยที่ 9 การเสริมสร้างความมั่นคงและบูรณาการการแก้ไขปัญหา

สถานการณ์ความไม่สงบในประเทศ ประกอบด้วย 4 แผนงานวิจัย ดังนี้

- 1) การวิจัยเกี่ยวกับความมั่นคงในประเทศ
- 2) การวิจัยเกี่ยวกับหลักการ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” คุณภาพชีวิตและสังคมและการสร้างความสมานฉันท์ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนและในประเทศ
- 3) การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการและผลกระทบอันเนื่องมาจากผู้ลี้ภัยเข้าเมือง แรงงานต่างด้าวและแรงงานต่างถิ่น
- 4) การวิจัยเกี่ยวกับศักยภาพและประสิทธิภาพงานการข่าวและการประชาสัมพันธ์ภาครัฐ

2.10.3 ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 3 การสร้างศักยภาพและความสามารถเพื่อพัฒนาทางวิทยาการและทรัพยากรบุคคล

เป้าประสงค์การวิจัย : พัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและการพึ่งพาตนเองโดยใช้ฐานความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ตัวชี้วัด :

1) ผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ มีกระบวนการวิจัยที่สอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ มีการถ่ายทอดผลการวิจัยสู่กลุ่มเป้าหมาย สร้างเสริมองค์ความรู้ ก่อให้เกิดผลกระทบในด้านการพัฒนาประเทศ

2) งบประมาณการวิจัยที่จัดสรรให้หน่วยงานของภาครัฐภายใต้ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 3

เป้าหมาย :

1) มีจำนวนผลงานวิจัยที่มีการนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ สังคมและสาธารณสุขในระดับชุมชนและระดับประเทศ ไม่น้อยกว่า 3,000 ผลงาน

2) มีการจัดสรรงบประมาณการวิจัยให้หน่วยงานภาครัฐ ภายใต้ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 30 ของงบประมาณการวิจัยที่จัดสรรให้หน่วยงานภาครัฐทั้งหมด

ยุทธศาสตร์การวิจัยนี้มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้และต่อยอดภูมิปัญญาของประเทศ เพื่อพัฒนาสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณสุข ตลอดจนเสริมสร้างศักยภาพการ

วิจัยของประเทศ โดยกำหนดกลยุทธ์การวิจัยที่ให้ความสำคัญในเรื่องต่างๆ รวม 2 กลยุทธ์ และ 6 แผนงานวิจัย ดังนี้

กลยุทธ์การวิจัยที่ 1 การพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่ทางวิทยาศาสตร์ ทางสังคมศาสตร์ และการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ในวิทยาการต่างๆ ประกอบด้วย 4 แผนงานวิจัย ดังนี้

- 1) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น เทคโนโลยีชีวภาพ วัสดุศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร นาโนเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข เทคโนโลยีด้านอาวश्यकุโชนกรรม
- 2) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่ทางสังคมศาสตร์
- 3) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่ทางวิทยาการอื่นๆ
- 4) การวิจัยเพื่อต่อยอดภูมิปัญญาของประเทศเพื่อการใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ

กลยุทธ์การวิจัยที่ 2 การสร้างศักยภาพและความสามารถของทรัพยากรบุคคลในวิทยาการต่างๆ ประกอบด้วย 2 แผนงานวิจัย ดังนี้

- 1) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพและความสามารถของนักวิจัยรุ่นใหม่ นักวิจัยและนักบริหารการวิจัย ในวิทยาการต่างๆ ของภาครัฐและภาคเอกชน
- 2) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาผู้ช่วยนักวิจัยในภาครัฐและภาคเอกชน

2.10.4 ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 4 การเสริมสร้างและพัฒนาทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เป้าประสงค์การวิจัย : พัฒนางค์ความรู้และฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการและการพัฒนาทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบโดยท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วม

ตัวชี้วัด :

- 1) ผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ มีกระบวนการวิจัยที่สอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ มีการถ่ายทอดผลการวิจัยสู่กลุ่มเป้าหมาย พัฒนางค์ความรู้ และก่อให้เกิดผลกระทบในด้านการพัฒนาประเทศ
- 2) งบประมาณการวิจัยที่จัดสรรให้หน่วยงานของภาครัฐภายใต้ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 4

เป้าหมาย :

- 1) มีจำนวนผลงานวิจัยที่มีการนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ สังคมและสาธารณสุขในระดับชุมชนและระดับประเทศ ไม่น้อยกว่า 1,500 ผลงาน

2) มีการจัดสรรงบประมาณการวิจัยให้หน่วยงานภาครัฐ ภายใต้ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 8 ของงบประมาณการวิจัยที่จัดสรรให้หน่วยงานภาครัฐทั้งหมด

ยุทธศาสตร์การวิจัยนี้มุ่งเน้นการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความหลากหลายทางชีวภาพ การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและสังคม รวมทั้งการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ และภัยธรรมชาติ โดยกำหนดกลยุทธ์การวิจัยที่ให้ความสำคัญในเรื่องต่างๆ รวม 4 กลยุทธ์ และ 16 แผนงานวิจัย ดังนี้

กลยุทธ์การวิจัยที่ 1 การบริหารจัดการและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 9 แผนงานวิจัย ดังนี้

- 1) การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
- 2) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาองค์ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพและการใช้ประโยชน์ ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน
- 3) การวิจัยเกี่ยวกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อเสริมสร้างคุณค่า (Value Creation) ของผลิตภัณฑ์และทรัพยากร
- 4) การวิจัยเกี่ยวกับการใช้มาตรการทางสิ่งแวดล้อมเพื่อแก้ปัญหาคัดกันทางการค้า
- 5) การวิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศกับการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรทางการเกษตร ประมง และชายฝั่ง
- 6) การวิจัยเกี่ยวกับการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 7) การวิจัยเกี่ยวกับการอนุรักษ์พื้นที่ที่สำคัญและมีความเปราะบางเชิงนิเวศ
- 8) การวิจัยเพื่อฟื้นฟูและเพิ่มความสมบูรณ์ของพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าชายเลนและทรัพยากรชายฝั่ง และการจัดการไฟฟ้า
- 9) การวิจัยเกี่ยวกับมลพิษ การจัดการมลพิษ และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากมลพิษ

กลยุทธ์การวิจัยที่ 2 การสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการฟื้นฟูบำรุงดิน รวมทั้งการใช้ประโยชน์ที่ดิน ประกอบด้วย 3 แผนงานวิจัย ดังนี้

- 1) การวิจัยเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ทางดิน
- 2) การวิจัยเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพและการฟื้นฟูบำรุงดิน
- 3) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์การวิจัยที่ 3 การพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการ และสร้างความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการน้ำของประเทศ ประกอบด้วย 2 แผนงานวิจัย ดังนี้

1) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบกลไกการบริหารจัดการน้ำของประเทศที่มีประสิทธิภาพ

2) การวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการสร้างเขื่อนและฝาย

กลยุทธ์การวิจัยที่ 4 การสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติจากธรรมชาติ ประกอบด้วย 2 แผนงานวิจัย ดังนี้

1) การวิจัยเกี่ยวกับภัยพิบัติจากธรรมชาติและผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

2) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบฐานข้อมูล ระบบการพยากรณ์เตือนภัยและระบบการเฝ้าระวังเกี่ยวกับอุบัติภัยทางธรรมชาติ

2.10.5 กลุ่มเรื่องที่ควรวิจัยเร่งด่วนตามนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ.2551-2553)

จากยุทธศาสตร์การวิจัยดังกล่าว เมื่อนำมาพิจารณาจัดความสำคัญเป็นกลุ่มเรื่องที่ควรวิจัยเร่งด่วน โดยคำนึงถึงวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้น ความต้องการผลงานวิจัยและความรู้ เพื่อเร่งแก้ไข ปัญหาและนำไปสู่การเสริมสร้างและการพัฒนาประเทศโดยเร็ว สามารถกำหนดเป็นกลุ่มเรื่องที่ควรวิจัยเร่งด่วนรวม 10 กลุ่มเรื่อง (Priority based) คาดว่าจะใช้งบประมาณเพื่อการวิจัยเร่งด่วน ปีละประมาณ 16,800ล้านบาท ดังนี้

1) **การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง** การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ควบคู่ไปกับภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิต ขจัดความยากจน และพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน

2) **ความมั่นคงของรัฐและการเสริมสร้างธรรมาภิบาล** การวิจัยเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ กฎหมาย การมีส่วนร่วม คุณธรรม จริยธรรมเพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาล ความมั่นคงกับประเทศเพื่อนบ้าน ปัญหาสถานการณ์ชายแดนและการพัฒนาขีดความสามารถในการจัดการด้านความมั่นคง

3) **การปฏิรูปการศึกษา** การวิจัยเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา จัดการศึกษาและรูปแบบการศึกษาที่เชื่อมโยงสู่ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งการบริหารจัดการการเรียนรู้สู่ระบบเศรษฐกิจชุมชน

4) **การจัดการน้ำ** การวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำและระบบชลประทานของประเทศให้มีประสิทธิภาพและประหยัด รวมทั้งผลกระทบต่างๆ ที่เกิดขึ้น

5) **การพัฒนาพลังงานทดแทน** การวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการพัฒนาพลังงาน การพัฒนาคุณภาพพลังงานชีวภาพและพลังงานทางเลือกอื่น เช่น ในด้านเทคนิควิทยาการ ความคุ้มค่า ประสิทธิภาพ การประหยัดและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

6) **การเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออกและลดการนำเข้า** การวิจัยเกี่ยวกับการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร และเพิ่มผลิตภาพการผลิตเพื่อพัฒนาศักยภาพการส่งออกในกลุ่มสินค้าที่สร้างรายได้ให้กับชุมชน รวมทั้งการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ และการพัฒนาคุณภาพสินค้า มาตรฐานสินค้า ตลอดจนความปลอดภัยของอาหาร (Food Safety)

7) **การป้องกันโรคและการรักษาสุขภาพ** การวิจัยเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพ ประสิทธิภาพการให้บริการทางการแพทย์ การคิดเชื้อ วิทยาการใหม่ๆ รวมไปถึงการวิจัยด้านบุคลากรทางการแพทย์พื้นบ้าน การแพทย์แผนไทย และแพทย์ทางเลือก

8) **การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ** การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในด้านต่างๆ การพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ และการเชื่อมต่อกุมิปัญญาท้องถิ่นกับองค์ความรู้ใหม่

9) **เทคโนโลยีใหม่และเทคโนโลยีที่สำคัญเพื่ออุตสาหกรรม** การวิจัยและพัฒนาเพื่อเสริมสร้างเทคโนโลยีใหม่และเทคโนโลยีที่สำคัญสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมทั้งอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ รวมทั้งระบบการจัดการด้าน โลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพ

10) **การบริหารจัดการการท่องเที่ยว** การวิจัยเพื่อการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการพัฒนาการท่องเที่ยว

